

Úradný vestník

Európskej únie

L 17

Slovenské vydanie

Právne predpisy

Zväzok 54

20. januára 2011

Obsah

IV Akty prijaté pred 1. decembrom 2009 podľa Zmluvy o ES, Zmluvy o EÚ a Zmluvy o Euratome

- ★ **Rozhodnutie Dozorného orgánu EZVO č. 28/09/COL z 29. januára 2009, ktorým sa šesťdesiaty ôsmykrát menia a dopĺňajú procesnoprávne a hmotnoprávne pravidlá v oblasti štátnej pomoci zavedením troch nových kapitol: uplatnenie pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou; rekaptalizácia finančných inštitúcií v súčasnej finančnej kríze: obmedzenie pomoci na nevyhnutné minimum a opatrenia proti neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže a dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu prístupu k financovaniu v období súčasnej finančnej a hospodárskej krízy** 1

Cena: 3 EUR

SK

Akty, ktoré sú vytlačené obyčajným písmom, sa týkajú každodennej organizácie poľnohospodárskych záležitostí a sú spravidla platné len obmedzený čas.

Názvy všetkých ostatných aktov sú vytlačené tučným písmom a je pred nimi hviezdička.

IV

(Akty prijaté pred 1. decembrom 2009 podľa Zmluvy o ES, Zmluvy o EÚ a Zmluvy o Euratome)

ROZHODNUTIE DOZORNÉHO ORGÁNU EZVO

č. 28/09/COL

z 29. januára 2009,

ktorým sa šesťdesiaty ôsmykrát menia a dopĺňajú procesnoprávne a hmotnoprávne pravidlá v oblasti štátnej pomoci zavedením troch nových kapitol: uplatnenie pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou; rekapitalizácia finančných inštitúcií v súčasnej finančnej kríze: obmedzenie pomoci na nevyhnutné minimum a opatrenia proti neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže a dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu prístupu k financovaniu v období súčasnej finančnej a hospodárskej krízy

DOZORNÝ ORGÁN EZVO ⁽¹⁾,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore ⁽²⁾, a najmä na jej články 61 až 63 a na jej protokol 26,

so zreteľom na Dohodu medzi štátmi EZVO o zriadení dozorného orgánu a súdneho dvora ⁽³⁾, najmä na jej článok 24 a článok 5 ods. 2 písm. b),

keďže podľa článku 24 Dohody o dozore a súde uvedie dozorný orgán do platnosti ustanovenia Dohody o EHP týkajúce sa štátnej pomoci,

keďže podľa článku 5 ods. 2 písm. b) Dohody o dozore a súde vydáva dozorný orgán oznámenia alebo usmernenia o otázkach, ktorými sa zaoberá Dohoda o EHP, pokiaľ to táto dohoda alebo Dohoda o dozore a súde výslovne ustanovuje alebo pokiaľ to dozorný orgán považuje za nevyhnutné,

pripomínajúc procesnoprávne a hmotnoprávne pravidlá v oblasti štátnej pomoci prijaté 19. januára 1994 dozorným orgánom ⁽⁴⁾,

keďže Európska komisia ⁽⁵⁾ prijala 13. októbra 2008 oznámenie vzťahujúce sa na Uplatnenie pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou ⁽⁶⁾,

keďže Komisia prijala 5. decembra 2008 oznámenie s názvom Rekapitalizácia finančných inštitúcií v súčasnej finančnej kríze: obmedzenie pomoci na nevyhnutné minimum a opatrenia proti neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže ⁽⁷⁾,

keďže Komisia prijala 17. decembra oznámenie s názvom Dočasný rámec Spoločenstva pre opatrenia štátnej pomoci na podporu prístupu k financovaniu v období súčasnej finančnej a hospodárskej krízy ⁽⁸⁾,

keďže tieto oznámenia majú význam aj pre Európsky hospodársky priestor,

keďže sa v rámci celého Európskeho hospodárskeho priestoru má zabezpečiť jednotné uplatňovanie pravidiel EHP o štátnej pomoci,

keďže podľa bodu II v oddiele VŠEOBECNÉ na konci prílohy XV k Dohode o EHP má dozorný orgán po konzultácii s Komisiou prijať akty, ktoré zodpovedajú aktom prijatým Európskou komisiou,

po konzultácii s Komisiou,

pripomínajúc, že dozorný orgán konzultoval túto vec s členskými štátmi EZVO listami z 19. januára 2009 adresovanými Islandu, Lichtenštajnsku a Nórsku,

⁽¹⁾ Ďalej len „dozorný orgán“.

⁽²⁾ Ďalej len „Dohoda o EHP“.

⁽³⁾ Ďalej len „Dohoda o dozore a súde“.

⁽⁴⁾ Usmernenia o uplatňovaní a výklade článkov 61 a 62 Dohody o EHP a článku 1 protokolu 3 k Dohode o dozore a súde, ktoré prijal a vydal dozorný orgán 19. januára 1994, uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev (ďalej len Ú. v. ES L 231, 3.9.1994, s. 1), a v dodatku EHP č. 32, 3.9.1994, s. 1. Usmernenia boli naposledy zmenené a doplnené 17. decembra 2008. Ďalej len „usmernenia o štátnej pomoci“. Aktualizované znenie usmernení o štátnej pomoci sa nachádza na webovej stránke dozorného orgánu: http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldstateaid/state_aid_guidelines

⁽⁵⁾ Ďalej len „Komisia“.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 270, 25.10.2008, s. 8.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 10, 15.1.2009, s. 2.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 16, 22.1.2009, s. 1.

PRIJAL TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 2

Iba anglické znenie je autentické.

Článok 1

Usmernenia o štátnej pomoci sa menia a dopĺňajú zavedením troch nových kapitol: uplatnenie pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou; rekapitalizácia finančných inštitúcií v súčasnej finančnej kríze; obmedzenie pomoci na nevyhnutné minimum a opatrenia proti neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže a dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu prístupu k financovaniu v období súčasnej finančnej a hospodárskej krízy. Tieto tri kapitoly sú uvedené v prílohách I, II a III k tomuto rozhodnutiu.

V Bruseli 29. januára 2009

Za Dozorný orgán EZVO

Per SANDERUD
predseda

Kurt JÄGER
člen kolégia

PRÍLOHA I

Uplatnenie pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou ⁽¹⁾

1. ÚVOD

- (1) Globálna finančná kríza sa podstatne zhoršila a teraz výrazne zasiahla bankový sektor EHP. Okrem špecifických problémov, najmä v súvislosti s americkým hypotekárnym trhom a aktívami zaistenými hypotékami alebo so stratami spôsobenými prehnanými rizikovými stratégiami jednotlivých bánk, došlo v posledných mesiacoch v bankovom sektore k všeobecnému narušeniu dôvery. Výrazná neistota týkajúca sa úverového rizika jednotlivých finančných inštitúcií zmrazila trh medzibankových úverov a dôsledkom toho sa v celom sektore postupne stážil prístup finančných inštitúcií k likvidite.
- (2) V súčasnej situácii ohrozujú existenciu jednotlivých finančných inštitúcií problémy, ktoré vyplývajú z jednotlivých podnikateľských modelov alebo postupov, ktorých nedostatky sa v dôsledku krízy finančných trhov zviditeľnili a zosilnili. Aby tieto inštitúcie neboli zlikvidované, ale naopak aby opäť získali dlhodobú životaschopnosť, bude potrebná rozsiahla reštrukturalizácia ich činností. V situácii prevládajúcej v súčasnosti má kríza rovnaký vplyv v zásade na zdravé finančné inštitúcie, ktorých ťažkosti pochádzajú výlučne zo všeobecných trhových podmienok, ktoré vážne ohrozili prístup k likvidite. Dlhodobá životaschopnosť týchto inštitúcií si bude pravdepodobne vyžadovať menej zásadnú reštrukturalizáciu. V každom prípade však môžu opatrenia prijaté štátom EZVO na pomoc (určitým) inštitúciám, ktoré pôsobia na jeho vnútroštátnom finančnom trhu, zvyhodňovať tieto inštitúcie na úkor iných, ktoré pôsobia v tomto štáte EZVO alebo v iných štátoch EHP.
- (3) Rada pre hospodárske a finančné záležitosti sa vo svojich záveroch zo 7. októbra 2008 zaviazala prijať všetky nevyhnutné opatrenia na podporu zdravia a stability bankového systému s cieľom obnoviť dôveru vo finančný sektor a v jeho riadne fungovanie. Rekapitalizácia zraniteľných systémovo významných finančných inštitúcií bola uznaná okrem iného ako jeden z prostriedkov náležitej ochrany záujmov vkladateľov a stability systému. Ďalej sa odsúhlasilo, že o verejnej intervencii treba rozhodnúť na vnútroštátnej úrovni, avšak v koordinovanom rámci a na základe celého radu spoločných zásad EÚ ⁽²⁾. Pri rovnakej príležitosti Komisia navrhla vydať v krátkej dobe usmernenia stanovujúce široký rámec, ktorý umožní rýchlo posúdiť zlučiteľnosť rekapitalizačných a záručných schém, ako aj prípadov ich použitia s pravidlami štátnej pomoci.
- (4) Vzhľadom na rozsah krízy ohrozujúcej aj v podstate zdravé banky, vysokého stupňa prepojenosti a vzájomnej závislosti európskych finančných trhov a drastických dôsledkov prípadného úpadku systémovo významnej finančnej inštitúcie, čo by viedlo k ďalšiemu zhoršeniu finančnej krízy, dozorný orgán uznáva, že štáty EZVO môžu pokladať za nevyhnutné prijať vhodné opatrenia na záchranu stability finančného systému. V dôsledku osobitného charakteru súčasných problémov vo finančnom sektore môžu takéto opatrenia prekročiť rozsah stabilizácie jednotlivých finančných inštitúcií a zahŕňať aj všeobecné schémy.
- (5) Hoci pri uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na opatrenia zamerané na riešenie krízy na finančných trhoch treba brať do úvahy súčasné mimoriadne okolnosti, dozorný orgán musí zabezpečiť, aby tieto opatrenia nespôsobovali zbytočné narušenie hospodárskej súťaže medzi finančnými inštitúciami na trhu ani prenášanie negatívnych vedľajších účinkov na iné štáty EHP. Cieľom tejto kapitoly je poskytnúť usmernenia týkajúce sa kritérií relevantných pre zlučiteľnosť všeobecných schém, ako aj jednotlivých prípadov uplatnenia týchto schém a *ad hoc* prípadov systémovej dôležitosti, s Dohodou o EHP. Pri uplatňovaní týchto kritérií na opatrenia prijaté štátmi EZVO bude dozorný orgán postupovať s razanciou potrebnou na zabezpečenie právnej istoty a na obnovenie dôvery vo finančné trhy.

⁽¹⁾ Táto kapitola zodpovedá oznámeniu Komisie – Uplatnenie pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou (Ú. v. EÚ C 270, 25.10.2008, s. 8).

⁽²⁾ V záveroch Rady pre hospodárske a finančné záležitosti sa uvádzajú tieto zásady:

- intervencie by sa mali uskutočniť včas a podpora by mala byť v zásade časovo ohraničená,
- členské štáty budú pozorne sledovať záujmy daňových poplatníkov,
- súčasní akcionári by mali niesť dôsledky intervencie,
- členské štáty by mali byť schopné dosiahnuť zmenu vo vedení finančných inštitúcií,
- vedúci pracovníci by si nemali ponechať neprimerané výhody — vlády môžu mať okrem iného právomoc zasahovať do odmiern,
- je potrebné chrániť legitímne záujmy konkurentov v rámci hospodárskej súťaže, najmä prostredníctvom pravidiel štátnej pomoci,
- treba zabrániť negatívnym vedľajším účinkom.

2. VŠEOBECNÉ ZÁSADY

- (6) Štátna pomoc poskytovaná jednotlivým podnikom v ťažkostiach sa zvyčajne posudzuje podľa článku 61 ods. 3 písm. c) Dohody o EHP a podľa kapitoly o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach v usmerneniach o štátnej pomoci⁽¹⁾ (ďalej len „usmernenia na záchranu a reštrukturalizáciu“), v ktorých dozorný orgán vykladá článok 61 ods. 3 písm. c) Dohody o EHP pre tento typ pomoci. Usmernenia na záchranu a reštrukturalizáciu majú všeobecné uplatnenie, ale sú v nich uvedené aj niektoré kritériá špecifické pre finančný sektor.
- (7) Okrem toho podľa článku 61 ods. 3 písm. b) Dohody o EHP môže dozorný orgán povoliť štátnu pomoc „na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu“.
- (8) Dozorný orgán opätovne potvrdzuje, že v súlade s judikatúrou a vlastnou praxou v prijímaní rozhodnutí⁽²⁾ si článok 61 ods. 3 písm. b) Zmluvy o EHP vyžaduje reštriktívny výklad toho, čo možno pokladať za vážnu poruchu fungovania v hospodárstve štátu EZVO.
- (9) Vzhľadom na mimoriadnu vážnosť súčasnej krízy na finančných trhoch a na jej možný vplyv na celkové hospodárstva štátov EHP dozorný orgán zastáva názor, že článok 61 ods. 3 písm. b) možno za súčasných okolností pokladať za právny základ opatrení prijímaných na riešenie tejto systémovej krízy. Uvedené platí najmä pre pomoc poskytovanú cez všeobecnú schému, ktorá je k dispozícii viacerým alebo všetkým finančným inštitúciám v štáte EZVO. Ak orgány štátu EZVO zodpovedné za finančnú stabilitu vyhlásia dozornému orgánu, že hrozí takáto vážna porucha, bude mať táto skutočnosť pre dozorný orgán pri posudzovaní opatrenia pomoci podstatný význam.
- (10) *Ad hoc* intervencie štátov EZVO nie sú za okolností spĺňajúcich kritériá článku 61 ods. 3 písm. b) Dohody o EHP vylúčené. Hoci posudzovanie opatrení pomoci by sa malo riadiť všeobecnými zásadami stanovenými v usmerneniach na záchranu a reštrukturalizáciu prijatých podľa článku 61 ods. 3 písm. c) Dohody o EHP, v prípade schém, ako aj *ad hoc* intervencií súčasné okolnosti pripúšťajú schválenie mimoriadnych opatrení, akými sú mimoriadne štruktúrne opatrenia, ochrana záujmov tretích strán, napr. veriteľov, a opatrenia na záchranu, ktorých časový rozsah prípadne presahuje šesť mesiacov.
- (11) Je však potrebné zdôrazniť, že z uvedeného vyplýva, že o uplatňovaní článku 61 ods. 3 písm. b) Dohody o EHP nemožno uvažovať ako o všeobecnej zásade platnej v krízových situáciách v iných sektoroch, pokiaľ absentuje porovnateľné riziko, že by tieto sektory mohli mať okamžitý vplyv na celkové hospodárstvo štátu EZVO. Aj vo finančnom sektore možno toto ustanovenie uplatňovať skutočne len za mimoriadnych okolností, keď je ohrozené fungovanie finančných trhov.
- (12) Ak aj nastane v súlade s uvedeným vážna porucha fungovania v hospodárstve členského štátu, ustanovenie článku 61 ods. 3 písm. b) Dohody o EHP nemožno použiť neobmedzene, ale len dovtedy, kým krízová situácia odôvodňuje jeho uplatnenie.
- (13) V dôsledku toho je potrebné, aby všetky všeobecné schémy stanovené na tomto základe, napr. vo forme záručných alebo rekapitalizačných schém, boli pravidelne skúmané a ich účinnosť bola ukončená, len čo to dovoľí hospodárska situácia v dotknutom štáte EZVO. Hoci si treba priznať, že v súčasnosti je nemožné predpovedať trvanie terajších mimoriadnych problémov na finančných trhoch a na účel obnovy dôvery môže byť nevyhnutné vyslať signály, že opatrenie bude predĺžené na celé obdobie trvania krízy, dozorný orgán zastáva názor, že nevyhnutným prvkom zabezpečenia zlučiteľnosti ktorejkoľvek všeobecnej schémy je minimálne každých šesť mesiacov vykonať jej preskúmanie a podať dozornému orgánu správu o jeho výsledku.
- (14) Okrem toho dozorný orgán zastáva názor, že s nelikvidnými finančnými inštitúciami, ktoré by v prípade, keby neexistovali súčasne mimoriadne okolnosti, boli v podstate zdravé, by sa malo zaobchádzať inak ako s finančnými inštitúciami, ktoré majú problémy vnútorného pôvodu. V prvom prípade sú problémy so životaschopnosťou vonkajšieho pôvodu a súvisia skôr so súčasnou extrémnou situáciou na finančnom trhu, ako s neefektívnosťou alebo s nadmerným riskovaním. V dôsledku toho narušenie hospodárskej súťaže vyplývajúce zo schém podporujúcich životaschopnosť takýchto inštitúcií bude zvyčajne obmedzenejšie a bude si vyžadovať menej zásadnú reštrukturalizáciu. Na druhej strane ostatné finančné inštitúcie, ktoré sú pravdepodobne zasiahnuté stratami vyplývajúcimi napr. z neefektívnosti, zo zlej správy aktív a záväzkov alebo z riskantných stratégií, budú patriť do bežného rámca pomoci na záchranu, a najmä budú potrebovať zásadnú reštrukturalizáciu, ako aj kompenzačné opatrenia na obmedzenie narušenia hospodárskej súťaže⁽³⁾. Vo všetkých týchto prípadoch by však absencia primeraných ochranných usmernení pri vykonávaní záručných a rekapitalizačných schém mohla viesť k vážnemu narušeniu hospodárskej súťaže, keďže tieto schémy by mohli neprímerane zvýhodňovať ich príjemcov na úkor konkurentov alebo zhoršiť problémy s likviditou v prípade finančných inštitúcií v iných štátoch EHP.

(1) Usmernenia o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach boli prijaté dozorným orgánom rozhodnutím č. 305/04/COL z 1. decembra 2004.

(2) V zásade pozri spojené veci T-132/96 a T-143/96, Freistaat Sachsen and Volkswagen AG/Komisia, rozsudok z roku 1999, Zb. s. II-3663, bod 167. Potvrdené rozhodnutím Komisie 98/490/ES vo veci C 47/96, Crédit Lyonnais (Ú. v. ES L 221, 8.8.1998, s. 28), bod 10.1, rozhodnutím Komisie 2005/345/ES vo veci C 28/02, Bankgesellschaft Berlin (Ú. v. EÚ L 116, 4.5.2005, s. 1), bod 153 a nasledujúce, a rozhodnutím Komisie 2008/263/ES vo veci C 50/06, BAWAG (Ú. v. EÚ L 83, 26.3.2008, s. 7), bod 166. Pozri rozhodnutie Komisie vo veci NN 70/07, Northern Rock (Ú. v. EÚ C 43, 16.2.2008, s. 1), rozhodnutie Komisie vo veci NN 25/08, Risikoabschirmung WestLB (Ú. v. EÚ C 189, 26.7.2008, s. 3), rozhodnutie Komisie zo 4. júna 2008 vo veci C 9/08, SachsenLB, zatiaľ neuverejnené.

(3) Pritom je zrejmé, že konkrétny charakter a načasovanie reštrukturalizácie, ktorú bude treba vykonať, môžu ovplyvniť súčasné otrasy na finančných trhoch.

- (15) Okrem toho v súlade so všeobecnými zásadami upravujúcimi pravidlá štátnej pomoci v Dohode o EHP, ktoré vyžadujú, aby poskytnutá pomoc neprekročila hranicu, ktorá je úplne nevyhnutná na dosiahnutie jej legitímneho cieľa, a aby sa narušenie hospodárskej súťaže zamedzilo alebo aspoň maximálne minimalizovalo, a zohľadňujúc súčasné okolnosti, všetky všeobecné opatrenia pomoci musia byť:

- dobre ciele, aby nimi bolo možné účinne dosiahnuť cieľ nápravy vážnej poruchy fungovania hospodárstva,
- primerané problémom, ktorým majú čeliť, aby nepresahovali hranicu požadovanú na dosiahnutie tohto cieľa, a
- naplánované tak, aby sa minimalizovali negatívne vedľajšie účinky na konkurentov, ďalšie sektory a iné štáty EHP.

- (16) Dodržiavanie týchto kritérií v súlade s pravidlami štátnej pomoci a základnými slobodami zakotvenými v Dohode o EHP vrátane zásady nediskriminácie je úplne nevyhnutné na zachovanie riadneho fungovania vnútorného trhu. Pri posudzovaní opatrení štátnej pomoci vymenovaných nižšie a rozhodovaní o ich zlučiteľnosti bude dozorný orgán zohľadňovať nasledujúce kritériá.

3. ZÁRUKY POKRÝVAJÚCE ZÁVÄZKY FINANČNÝCH INŠTITÚCIÍ

- (17) Vyššie uvedené zásady sú vyjadrené v nasledujúcich úvahách o záručných schémach na ochranu záväzkov prostredníctvom vyhlásenia, právneho predpisu alebo zmluvného režimu, pričom je jasné, že tieto úvahy sú všeobecného charakteru a musia byť prispôbené špecifickým okolnostiam každého jednotlivého prípadu.

3.1. Oprávnenosť záručnej schémy

- (18) Výrazné narušenie hospodárskej súťaže môže nastať vtedy, ak niektorí účastníci trhu sú vylúčení z výhod plynúcich z poskytnutých záruk. Kritéria oprávnenosti finančných inštitúcií na poskytnutie takýchto záruk musia byť objektívne, zohľadňovať ich úlohu v príslušnom bankovom systéme a v celkovom hospodárstve, nesmú byť diskriminačné, aby sa zabránilo prehnánym rušivým účinkom na susedné trhy a na vnútorný trh ako celok. Uplatnením zásady nediskriminácie na základe štátnej príslušnosti by mali byť kryté schémou všetky inštitúcie zapísané do obchodného registra dotknutého štátu EZVO, vrátane ich dcérskych spoločností aktívne pôsobiace v tomto štáte EZVO.

3.2. Vecný rozsah záruky – typy záväzkov krytých zárukou

- (19) V súčasnej výnimočnej situácii bude zrejme potrebné uistiť vkladateľov do finančných inštitúcií, že neutrpia straty, aby sa obmedzilo náhle vyberanie vkladov v bankách a neprimerané negatívne vedľajšie účinky na zdravé banky. V súvislosti so systémovou krízou teda môžu byť všeobecné záruky chrániace vklady (a dlhy drobných klientov) legitímnou súčasťou reakcie verejnej politiky.
- (20) Pokiaľ ide o záruky, ktoré presahujú vklady drobných klientov, výber typov dlhov a záväzkov krytých zárukou sa musí v čo najväčšom rozsahu zameriavať na špecifický zdroj ťažkostí a obmedzovať na nevyhnutné minimum potrebné na vysporiadanie sa s príslušnými aspektmi súčasnej finančnej krízy, pretože inak by mohlo dôjsť k oneskoreniu nevyhnutného regulačného procesu a k škodlivému morálnemu hazardu⁽¹⁾.
- (21) Uplatnením tejto zásady môže byť zamrznutie medzibankových úverov v dôsledku narušenia dôvery medzi finančnými inštitúciami takisto dôvodom na zabezpečenie určitých druhov komerčných vkladov a dokonca krátkodobých a strednodobých dlhových nástrojov v takom rozsahu, v akom tieto záväzky zatiaľ nie sú adekvátne chránené existujúcimi dohodami medzi investormi alebo inými prostriedkami⁽²⁾.
- (22) Rozšírenie pokrytia týchto záruk na ďalšie typy dlhov mimo tohto relatívne širokého rámca by si vyžadovalo lepšie preskúmanie, pokiaľ ide o jeho odôvodnenie.
- (23) Tieto záruky by v zásade nemali zahŕňať podriadené dlhy (kapitál Tier 2) ani nerozlíšené pokrytie všetkých záväzkov, pretože by to smerovalo iba k ochrane záujmov akcionárov a iných investorov rizikového kapitálu. Ak je takýto dlh pokrytý, čím sa umožní expanzia kapitálu, a tým aj zintenzívnenie úverovej činnosti, môžu byť potrebné osobitné obmedzenia.

⁽¹⁾ Obmedzenie výšky dostupnej záruky, eventuálne v závislosti od veľkosti súvahy príjemcu, môže byť v tejto súvislosti takisto prostriedkom na zachovanie proporcionality.

⁽²⁾ Ako sú napríklad kryté dlhopisy, dlhy a vklady zaručené vládnymi dlhopismi alebo krytými dlhopismi.

3.3. Časový rozsah záručnej schémy

- (24) Trvanie a rozsah akejkoľvek záručnej schémy presahujúcej záručné schémy na vklady drobných klientov musia byť obmedzené na nevyhnutné minimum. V súlade s vyššie uvedenými všeobecnými zásadami a vzhľadom na súčasné nepredvídateľné trvanie zásadných porúch vo fungovaní finančných trhov dozorný orgán považuje vykonanie preskúmania každých šesť mesiacov, ktoré zdôvodní pokračovanie uplatňovania schémy a možnosť prispôbenia sa vývoju situácie na finančných trhoch, za nevyhnutý prvok zlučiteľnosti akejkoľvek všeobecnej schémy v štáte EZVO. Výsledky tohto preskúmania sa budú musieť postúpiť dozornému orgánu. Za predpokladu, že bude zaistené takéto pravidelné preskúmanie, schválenie schémy môže pokrývať obdobie dlhšie než šesť mesiacov a môže v zásade trvať až dva roky. Toto obdobie môže byť ďalej predĺžené na základe súhlasu dozorného orgánu, pokiaľ si to kríza na finančných trhoch vyžaduje. Pokiaľ schéma umožňuje, aby záruky naďalej pokrývali príslušný dlh do termínu splatnosti, ktorý nastáva neskôr než dátum, keď uplynie lehota poskytovania schémy, budú potrebné dodatočné zabezpečenia, aby sa zabránilo neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže. Tieto zabezpečenia môžu obsahovať kratšiu lehotu poskytovania, než je v zásade povolená v tejto kapitole, odstrašujúce cenové podmienky a vhodné kvantitatívne obmedzenia, pokiaľ ide o dlh krytý zárukou.

3.4. Pomoc obmedzená na minimum – príspevok súkromného sektora

- (25) Uplatnením všeobecnej zásady štátnej pomoci, podľa ktorej výška a intenzita pomoci musia byť obmedzené na prísne minimum, musia štáty EZVO prijať primerané opatrenia, aby zabezpečili podstatný príspevok príjemcov pomoci a/alebo sektorov na náklady záruky a v prípade potreby na náklady štátnej intervencie, ak bude potrebné túto záruku uplatniť.
- (26) Presný výpočet a zloženie takéhoto príspevku závisí od konkrétnych okolností. Dozorný orgán sa domnieva, že požiadavku udržať pomoc na minime by spĺňala primeraná kombinácia niektorých alebo všetkých týchto prvkov ⁽¹⁾:
- záručná schéma sa musí zakladať na primeranej odmene zaplatenej jednotlivo finančnou inštitúciou, ktorá je príjemcom pomoci, a/alebo finančným sektorom ako celkom ⁽²⁾. Vzhľadom na to, že je ťažké určiť trhovú sadzbu za záruku takejto povahy a rozsahu, keď neexistuje porovnateľné meradlo, a vzhľadom na to, že zaplatenie súm, ktoré by boli riadne účtované, by mohlo v súčasnej situácii spôsobovať príjemcom pomoci prípadné ťažkosti, poplatky účtované za poskytnutie schémy by sa mali čo najviac približovať tej sume, ktorá by sa mohla považovať za trhovú cenu. Primeraný cenový mechanizmus odrážajúci rôzne stupne rizika a rôzne úverové profily a potreby príjemcov pomoci bude významnou súčasťou proporcionality opatrenia,
 - pokiaľ je potrebné uplatniť záruku, ďalší významný príspevok súkromného sektora by mohol spočívať v pokrytí prinajmenšom podstatnej časti nesplatených záväzkov podniku, ktorý je príjemcom pomoci (ak naďalej existuje), alebo sektora, pričom intervencia štátu EZVO by sa obmedzila na sumy presahujúce tento príspevok,
 - dozorný orgán uznáva, že príjemcovia pomoci nemusia byť hneď schopní zaplatiť primeranú odmenu v celkovej výške. Aby sa teda doplnili a čiastočne nahradili predchádzajúce prvky, štáty EZVO môžu zväziť použitie doložky o späťvzatií („claw-back clause“) alebo doložky o vrátení časti pomoci v prípade návratu podniku k ziskovosti („better fortunes clause“), ktoré by vyžadovali od príjemcov pomoci zaplatiť buď dodatočnú odmenu za poskytnutie záruky ako takej (v prípade, keď sa nemusí uplatniť), alebo nahradiť aspoň časť akejkoľvek sumy zaplatenej členským štátom v rámci záruky (v prípade, keď ju treba uplatniť), len čo tak môžu urobiť.

3.5. Zabránenie neprípustnej deformácii hospodárskej súťaže

- (27) Vzhľadom na riziká spojené s tým, že akákoľvek záručná schéma bude mať negatívne účinky na banky, ktoré nie sú príjemcami pomoci, vrátane bánk v iných štátoch EHP, musí systém obsahovať vhodný mechanizmus, ktorý by obmedzil takéto narušenia a možné zneužívanie zvýhodnenej situácie (na základe poskytovanej štátnej záruky) príjemcami pomoci. Takéto zabezpečenia, ktorú sú dôležité aj na zabránenie morálnemu hazardu, by mali obsahovať primeranú kombináciu niektorých alebo všetkých týchto prvkov ⁽³⁾:
- ustanovenia zaväzujúce k určitému správaniu, ktoré zabezpečia, aby finančné inštitúcie, ktoré sú príjemcami pomoci, na základe poskytnutej záruky nepraktizovali agresívnu expanziu a nepoškodzovali tým konkurentov, na ktorých sa nevzťahuje takáto ochrana. To sa môže vykonať napríklad prostredníctvom:
 - i) obmedzení týkajúcich sa obchodného správania, ako je reklama zabezpečeného postavenia banky, ktorá je príjemcom pomoci, cenovej alebo obchodnej expanzie, napr. prostredníctvom zavedenia stropu trhového podielu ⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ Toto je neúplný zoznam prostriedkov, ktoré prispievajú k dodržiavaniu cieľa udržať pomoc na minime.

⁽²⁾ Napríklad prostredníctvom asociácie súkromných bánk.

⁽³⁾ Toto je neúplný zoznam prostriedkov, ktoré prispievajú k dodržiavaniu cieľa zabrániť neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže.

⁽⁴⁾ Zadržanie zisku s cieľom zabezpečiť primeranú rekapitalizáciu by sa v tejto súvislosti takisto mohlo zväziť.

- ii) obmedzení veľkosti súvahy inštitúcie, ktorá je príjmom pomoci, vo vzťahu k vhodnej referenčnej hodnote (napr. hrubý domáci produkt alebo rast peňažného trhu) ⁽¹⁾;
 - iii) zákazu správania, ktoré by bolo nezlučiteľné s účelom záruky, ako napríklad so spätným nákupom akcií finančnými inštitúciami, ktoré sú príjemcami pomoci, alebo vydaním novej ponuky akcií pre vedenie finančnej inštitúcie,
- vhodné ustanovenia, ktoré umožňujú dotknutému štátu EZVO dbať na dodržiavanie týchto obmedzení správania, vrátane trestu odobratia ochrany v podobe záruky finančnej inštitúcií, ktorá je príjmom pomoci, ak tieto obmedzenia nedodržiava.

3.6. *Nadväzujúce nápravné opatrenia*

- (28) Aby sa zabránilo narušeniu hospodárskej súťaže v čo najväčšom rozsahu, dozorný orgán je toho názoru, že treba považovať všeobecnú záručnú schému za dočasné mimoriadne opatrenie, ktoré reaguje na akútne javy súčasnej krízy na finančných trhoch. Takéto opatrenia, vychádzajúc z ich podstaty, nemôžu predstavovať plnohodnotnú reakciu na hlavné príčiny tejto krízy, ktoré sú spojené so štrukturálnymi poruchami vo fungovaní a organizácii finančných trhov alebo s konkrétnymi problémami jednotlivých finančných inštitúcií, alebo s kombináciou oboch.
- (29) Záručnú schému musia preto v primeranej dobe doplniť potrebné nápravné opatrenia pre sektor ako celok a/alebo reštrukturalizácia, prípadne likvidácia jednotlivých príjemcov pomoci, najmä v tých prípadoch, keď sa záruka musí uplatniť.

3.7. *Uplatnenie schémy v jednotlivých prípadoch*

- (30) Pokiaľ je potrebné uplatniť záručnú schému v prospech jednotlivých finančných inštitúcií, je nevyhnutné, aby za týmto mimoriadnym záchranným opatrením na zachovanie insolventnej inštitúcie, čím sa okrem narušenia, ktoré už vyplýva zo všeobecného zavedenia schémy, dodatočne narúša hospodárska súťaž, nasledovali primerané kroky, ktoré budú viesť k reštrukturalizácii alebo likvidácii príjemcu pomoci, len čo to situácia finančných trhov dovolí. To si vyžaduje notifikáciu reštrukturalizačného alebo likvidačného plánu pre príjemcov platieb v rámci záruky, ktorý bude dozorný orgán posudzovať samostatne, pokiaľ ide o jeho zlučiteľnosť s pravidlami štátnej pomoci ⁽²⁾.
- (31) Pri posudzovaní reštrukturalizačného plánu sa dozorný orgán bude riadiť týmito požiadavkami:
- zabezpečiť obnovenie dlhodobej životaschopnosti dotknutej finančnej inštitúcie,
 - zaistiť udržanie pomoci na minime a existenciu podstatnej účasti súkromného sektora na nákladoch reštrukturalizácie,
 - zabrániť neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže a neodôvodneným zvýhodneniam vyplývajúcim z uplatnenia záruky.
- (32) V tomto posúdení sa dozorný orgán môže opierať o skúsenosti získané v minulosti pri uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci v prípadoch finančných inštitúcií, pričom bude prihliadať na osobitné črty krízy, ktorá dosiahla také rozmery, že ju treba posudzovať ako vážnu poruchu v hospodárstve štátov EHP.
- (33) Dozorný orgán bude takisto brať do úvahy rozdiel medzi opatreniami pomoci, ktoré sú potrebné výlučne kvôli súčasnému obmedzenému prístupu k likvidite pre inak v podstate zdravé finančné inštitúcie, a, naopak, opatreniami pomoci poskytnutými príjemcom, ktorí okrem toho trpia štrukturálnymi problémami so solventnosťou spojenými napríklad s ich osobitným podnikateľským modelom alebo s investičnou stratégiou. Pomoc poskytnutá druhej menovanej kategórii príjemcov spôsobuje oveľa väčšie obavy.

⁽¹⁾ Pritom je potrebné zabezpečiť dostupnosť úverov hospodárskemu sektoru, najmä v prípade recesie.

⁽²⁾ Dozorný orgán je zásadne toho názoru, že v prípade, keď je nutné poskytnúť platby finančnej inštitúcií, ktorá je príjmom pomoci, musí po platbe v priebehu šiestich mesiacoch v závislosti od prípadu nasledovať reštrukturalizačný alebo likvidačný plán. Aby sa uľahčila práca štátov EZVO a dozorného orgánu, bude dozorný orgán pripravený preskúmať hromadné notifikácie podobných reštrukturalizačných/likvidačných prípadov. Dozorný orgán môže uznať, že nie je potrebné zaslať plán, ak sa notifikácia týka výlučne likvidácie inštitúcie alebo ak je veľkosť inštitúcie zanedbateľná.

4. REKAPITALIZÁCIA FINANČNÝCH INŠTITÚCIÍ

- (34) Druhým systémovým opatrením na riešenie prebiehajúcej finančnej krízy je vytvorenie rekapitalizačnej schémy, ktorá by sa používala na podporu finančných inštitúcií, ktoré sú v podstate zdravé, ale majú problémy kvôli extrémnym podmienkam na finančných trhoch. Cieľom tohto opatrenia je poskytnúť verejné financie a posilniť tým kapitálovú základňu finančných inštitúcií priamo alebo umožniť súkromnú kapitálovú injekciu inými prostriedkami a týmto spôsobom zabrániť negatívnym systémovým vedľajším účinkom.
- (35) To, čo bolo uvedené pre všeobecné záručné schémy, v podstate platí *mutatis mutandis* aj pre rekapitalizačné schémy. Týka sa to:
- objektívnych a nediskriminačných kritérií oprávnenosti na štátnu pomoc,
 - časového rozsahu schémy pomoci,
 - obmedzenia pomoci na nevyhnutné minimum,
 - potreby zabezpečení chrániacich pred prípadným zneužitím a neprimeraným narušením hospodárskej súťaže, majúci na pamäti, že nezvratný charakter kapitálových injekcií znamená nevyhnutnosť zaradenia do schémy takých ustanovení, ktoré by štátu EZVO umožňovali monitorovať a presadiť dodržiavanie týchto ochranných usmernení a vykonávať v prípade potreby kroky na zabránenie neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže v neskoršom štádiu⁽¹⁾ a
 - požiadavky, aby po rekapitalizácii ako mimoriadnom opatrení na podporu finančnej inštitúcie v období krízy nasledoval reštrukturalizačný plán pre príjemcu pomoci, ktorý dozorný orgán preskúma samostatne a v ktorom bude zohľadnený rozdiel medzi v podstate zdravou finančnou inštitúciou zasiahnutou výlučne súčasnými obmedzeniami v prístupe k likvidite a príjmom, ktorý trpí okrem toho aj štrukturálnymi problémami so solventnosťou spojenými napr. s jeho konkrétnym podnikateľským modelom alebo s investičnou stratégiou, ako aj vplyv tohto rozdielu na rozsah potrebnej reštrukturalizácie.
- (36) Zo špecifického charakteru rekapitalizačných opatrení vyplývajú nasledujúce body.
- (37) Oprávnenosť na pomoc by sa mala posudzovať podľa objektívnych kritérií, napr. potrebou zabezpečiť dostatočnú úroveň kapitalizácie so zreteľom na požiadavky solventnosti, čo však nesmie viesť k neodôvodnenému diskriminačnému zaobchádzaniu. Pozitívnym prvkom by bolo vykonávanie hodnotenia nevyhnutnosti pomoci orgánmi finančného dohľadu.
- (38) Kapitálové injekcie musia byť obmedzené na nevyhnutné minimum a nemali by umožňovať príjemcovi zapájať sa do agresívnych komerčných stratégií, rozširovať svoje aktivity ani sledovať iné ciele, ktoré by znamenali neprimerané narušenie hospodárskej súťaže. V tejto súvislosti sa bude pozitívne hodnotiť udržanie zvýšenej úrovne minimálnych požiadaviek na solventnosť a/alebo obmedzenie celkovej výšky súvahy finančnej inštitúcie. Pokiaľ to je v rámci súčasnej krízy možné, príjemcovia pomoci by mali maximálnou možnou mierou prispieť vlastnými prostriedkami vrátane súkromnej participácie⁽²⁾.
- (39) Kapitálové intervencie vo finančných inštitúciách sa musia uskutočňovať za takých podmienok, ktoré minimalizujú výšku pomoci. V závislosti od zvoleného nástroja (napr. akcií, opčných listov, podriadeného kapitálu atď.) by dotknutý štát EZVO mal v zásade získať práva, ktorých hodnota zodpovedá jeho príspevku na rekapitalizáciu. Emisná hodnota nových akcií musí vychádzať z trhovo orientovaného ocenenia. S cieľom zabezpečiť poskytovanie štátnej pomoci iba výmenou za primeranú protihodnotu sa budú pozitívne hodnotiť najmä také nástroje ako napr. prioritné, adekvátne zhodnotené akcie. Ako alternatívne riešenie treba zvážiť zavedenie mechanizmov na späťvzatie (tzv. „claw-back“) alebo doložiek o vrátení časti pomoci v prípade návratu podniku k ziskovosti (tzv. „better fortunes clause“).
- (40) Podobne treba uvažovať aj pri ďalších opatreniach a schémach zameraných na riešenie problémov, ktoré majú finančné inštitúcie s aktívami, prispievajúcich k posilneniu kapitálových potrieb inštitúcií. Najmä v prípadoch, keď štát EZVO kupuje alebo vymieňa aktíva, je potrebné, aby príslušné ocenenie odrážalo súvisiace riziká bez toho, aby dochádzalo k neprimeranej diskriminácii predajcov.

⁽¹⁾ V súlade so zásadami usmernení na záchranu a reštrukturalizáciu.

⁽²⁾ Je možné, že ustanovenia o poskytnutí určitého príspevku vopred bude treba nahradiť ustanoveniami umožňujúcimi poskytnutie dodatočných príspevkov v neskoršom štádiu.

(41) Schválenie schémy pomoci neoslobodzuje štát EZVO od povinnosti predložiť dozornému orgánu správy o používaní schémy každý polrok, ani od povinnosti predložiť individuálny plán pre podnik, ktorý je príjemcom pomoci, do šiestich mesiacov odo dňa intervencie ⁽¹⁾.

(42) Ako v prípade záručných schém, avšak so zreteľom na zákonite nezvratný charakter rekapitalizačných opatrení, dozorný orgán bude posudzovať tieto plány takým spôsobom, aby bola zabezpečená prepojenosť celkových výsledkov rekapitalizácie v rámci schémy a rekapitalizačných opatrení mimo schémy v súlade so zásadami uvedenými v usmerneniach na záchranu a reštrukturalizáciu, zohľadňujúc pritom osobitné črty systémovej krízy na finančných trhoch.

5. RIADENÁ LIKVIDÁCIA FINANČNÝCH INŠTITÚCIÍ

(43) V súčasnej finančnej kríze sa štát EZVO môže rozhodnúť, že riadene zlikviduje určité finančné inštitúcie, ktoré sú v jeho právomoci. Takúto riadenú likvidáciu, prípadne vykonávanú v spojení s príspevom verejných financií, možno uplatniť v jednotlivých prípadoch buď ako druhý krok, keď po poskytnutí pomoci na záchranu konkrétnej finančnej inštitúcie vyjde najavo, že túto inštitúciu nemožno úspešne reštrukturalizovať, alebo ako jediné samostatné opatrenie. Riadená likvidácia môže byť aj súčasťou všeobecnej záručnej schémy, napr. keď sa štát EZVO rozhodne iniciovať likvidáciu finančných inštitúcií, pre ktoré je potrebné uplatniť záruku.

(44) Pri posudzovaní takejto schémy alebo jednotlivých likvidačných opatrení prijatých v rámci takejto schémy sa dodržiavajú *mutatis mutandis* rovnaké zásady, ako sú zásady stanovené vyššie pre záručné schémy.

(45) Zo špecifického charakteru likvidačných opatrení vyplývajú nasledujúce body.

(46) V súvislosti s likvidáciou je potrebné dbať hlavne na to, aby sa minimalizoval morálny hazard, najmä vylúčením akcionárov a prípadne aj určitých kategórií veriteľov z čerpania výhod akejkoľvek pomoci súvisiacej s postupom riadenej likvidácie.

(47) S cieľom zabrániť neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže by sa malo štádium likvidácie obmedziť na obdobie nevyhnutne potrebné na jej riadne uskutočnenie. Finančná inštitúcia, ktorá je príjemcom pomoci, by v období, kým ešte funguje, nemala vyvíjať žiadnu novú činnosť, ale len pokračovať v činnosti, ktorú už vykonáva. Banková licencia by sa mala inštitúcii odobrať čo najskôr.

(48) S cieľom zabezpečiť, aby bola výška pomoci obmedzená na nevyhnutné minimum potrebné na dosiahnutie sledovaného cieľa, je potrebné brať do úvahy, že ochrana finančnej stability pri súčasných finančných otrasoch môže znamenať nevyhnutnosť vyplatenia určitých veriteľov likvidovanej banky prostredníctvom opatrení pomoci. Voľba kritérií na výber typov záväzkov na tento účel by sa mala riadiť rovnakými pravidlami ako v prípade záväzkov krytých záručnou schémou.

(49) Aby sa zabezpečilo, že pomoc nebude poskytnutá kupcom finančnej inštitúcie alebo jej časti ani predaným subjektom, je dôležité dodržiavať určité podmienky predaja. Dozorný orgán bude pri určovaní prípadnej existencie pomoci zohľadňovať tieto kritériá:

— proces predaja by mal prebiehať otvorene a nediskriminačne,

— predaj by sa mal uskutočniť za trhových podmienok,

— finančná inštitúcia alebo vláda, v závislosti od zvolenej štruktúry, by mala maximalizovať predajnú cenu dotknutých aktív a záväzkov,

— ak je potrebné poskytnúť pomoc na hospodársku činnosť určenú na predaj, treba uskutočniť individuálne preskúmanie v súlade so zásadami uvedenými v usmerneniach na záchranu a reštrukturalizáciu.

(50) Ak bude uplatnenie týchto kritérií viesť k zisteniu, že pomoc bola poskytnutá kupcom alebo predaným subjektom, zlučiteľnosť tejto pomoci sa bude musieť posúdiť samostatne.

⁽¹⁾ Aby sa uľahčila práca štátov EZVO a dozorného orgánu, bude dozorný orgán pripravený preskúmať hromadné notifikácie podobných reštrukturalizačných prípadov. Dozorný orgán môže takisto usúdiť, že tento plán nie je potrebné predkladať, pokiaľ ide výlučne o likvidáciu inštitúcie alebo pokiaľ je rozsah zvyšnej hospodárskej činnosti inštitúcie zanedbateľný.

6. POSKYTNUTIE INÝCH FORIEM POMOCI SÚVISIACICH S LIKVIDITOU

(51) Pri riešení akútnych problémov niektorých finančných inštitúcií s likviditou môžu mať štáty EZVO potrebu doplniť záručné a rekaptalizačné schémy ďalšími formami posilnenia likvidity poskytnutím verejných financií (vrátane prostriedkov z centrálnej banky). Keď štát EZVO, resp. centrálna banka, nereagujú na bankovú krízu selektívnymi opatreniami v prospech jednotlivých bánk, ale všeobecnými opatreniami, ku ktorým majú prístup všetky porovnateľné trhové subjekty (napr. pôžičky pre celý trh za rovnakých podmienok), tieto všeobecné opatrenia sa často vymykajú pravidlám štátnej pomoci a netreba ich notifikovať dozornému orgánu. Dozorný orgán napr. zastáva názor, že na činnosť centrálnych bánk súvisiacu s menovou politikou, napr. na operácie na voľnom trhu a automatické operácie, sa nevzťahujú pravidlá štátnej pomoci. Pomoc určená špecifickej finančnej inštitúcii takisto nemusí za určitých špecifických okolností predstavovať pomoc. Podľa praxe Komisie pri prijímaní rozhodnutí⁽¹⁾ dozorný orgán zastáva názor, že poskytnutie prostriedkov centrálnej banky finančnej inštitúcii nemusí predstavovať pomoc v prípade, keď sú splnené viaceré podmienky, napr.:

- finančná inštitúcia je v okamihu posilnenia likvidity solventná a posilnenie likvidity nie je súčasťou väčšieho balíka pomoci,
- facilitá je úplne zabezpečená kolaterálom, na ktorý sa uplatňujú zrážky v závislosti od jeho kvality a trhovej hodnoty,
- centrálna banka účtuje príjemcovi sankčné úroky,
- opatrenie prijíma centrálna banka z vlastnej iniciatívy, a najmä nie je kryté štátnou protizárukou.

(52) Dozorný orgán zastáva názor, že za súčasných mimoriadnych okolností sa môže schéma posilnenia likvidity verejnými financiami (vrátane prostriedkov z centrálnej banky), ak predstavuje pomoc, pokladať za zlučiteľnú v súlade so zásadami uvedenými v usmerneniach na záchranu a reštrukturalizáciu. Ak sa zabezpečí pravidelné preskúmanie takejto schémy posilnenia likvidity vykonávané každého pol roka⁽²⁾ schválenie schémy sa môže vzťahovať na obdobie dlhšie ako pol roka a v zásade až do výšky dvoch rokov. Ak by si to vyžadovala kríza na finančných trhoch, schému možno po schválení Komisiou predĺžiť.

7. URÝCHLENÉ VYBAVOVANIE POSUDZOVANIA ŠTÁTNEJ POMOCI

(53) Pri uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na opatrenia uvádzané v tejto kapitole spôsobom zohľadňujúcim podmienky prevládajúce na finančnom trhu by dozorný orgán v spolupráci so štátmi EZVO mal zabezpečiť, aby opatrenia dosiahli svoj cieľ a aby súvisiace narušenie hospodárskej súťaže v štátoch EHP a medzi nimi bolo obmedzené na minimum. S cieľom uľahčiť túto spoluprácu a poskytnúť štátom EZVO aj tretím stranám potrebnú právnu istotu, pokiaľ ide o súlad prijatých opatrení s Dohodou o EHP (čo je významná súčasť obnovenia dôvery v trhy), je nanajvýš dôležité, aby štáty EZVO informovali dozorný orgán o svojich zámeroch a notifikovali úmysly zaviesť príslušné opatrenia čo najskôr, čo najkomplexnejšie a v každom prípade pred vykonaním opatrenia. Dozorný orgán sa zaväzuje zabezpečiť rýchle schvaľovanie opatrení pomoci po prijatí úplných notifikácií.

(1) Pozri napr. Northern Rock (Ú. v. EÚ C 43, 16.2.2008, s. 1).

(2) Na toto preskúmanie sa vzťahujú zásady vymedzené v bode 24.

PRÍLOHA II

Rekapitalizácia finančných inštitúcií⁽¹⁾ v súčasnej finančnej kríze: obmedzenie pomoci na nevyhnutné minimum a opatrenia proti neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže⁽²⁾

1. ÚVOD

- (1) V usmerneniach dozorného orgánu EZVO (ďalej len „dozorný orgán“) z 29. januára 2009 o *Uplatnení pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou*⁽³⁾ (ďalej len „usmernenia o finančných inštitúciách“) sa uvádza, že rekapitalizačné schémy sú jedným z kľúčových opatrení, ktoré môžu štáty EZVO⁽⁴⁾ prijať, aby zachovali stabilitu a riadne fungovanie finančných trhov.
- (2) Rada pre hospodárske a finančné záležitosti (ECOFIN) na svojom zasadnutí 7. októbra 2008 a Euroskupina na svojom stretnutí 12. októbra 2008 riešili otázku rekapitalizácie v podobnom duchu a vo svojich záveroch uvádzajú: „Vlády sa zaväzujú, že podľa potreby poskytnú kapitál v objeme, v akom to bude potrebné, pričom budú vždy všetkými dostupnými prostriedkami podporovať získanie súkromného kapitálu. Finančné inštitúcie by mali mať povinnosť akceptovať dodatočné obmedzenia predovšetkým zamerané na zabránenie možnému zneužitiu týchto mechanizmov na úkor tých, ktorí ich nevyužívajú“ a „musia sa chrániť oprávnené záujmy konkurentov, a to najmä prostredníctvom pravidiel poskytovania štátnej pomoci“.
- (3) Do decembra 2008 Komisia schválila rekapitalizačné schémy v troch členských štátoch, ako aj individuálne rekapitalizačné opatrenia v súlade so zásadami stanovenými v tzv. oznámení o bankovníctve⁽⁵⁾. Rekapitalizácia, najmä vo forme kmeňových a prioritných akcií, bola schválená pod podmienkou, že sa zaplatí trhová protihodnota, poskytnúť sa vhodné etické záruky a bude sa vykonávať pravidelná kontrola. Keďže rekapitalizačné schémy plánované v súčasnosti sa svojou podstatou, rozsahom a podmienkami navzájom značne líšia, členské štáty, ako aj potenciálni príjemcovia pomoci z radov finančných inštitúcií žiadali podrobnejšie usmernenia týkajúce sa toho, či sú určité druhy rekapitalizácie v súlade s pravidlami štátnej pomoci. Niektoré štáty plánujú rekapitalizovať banky, pričom nejde prvotne o ich záchranu, ale skôr o zabezpečenie poskytovania úverov reálnemu hospodárstvu. Tieto usmernenia obsahujú usmerňovanie pre nové rekapitalizačné schémy a otvárajú možnosť úpravy existujúcich rekapitalizačných schém.

Spoločné ciele: obnova finančnej stability, zabezpečenie poskytovania úverov reálnemu hospodárstvu a riešenie systémových rizík prípadnej platobnej neschopnosti

- (4) V kontexte súčasnej situácie na finančných trhoch môže rekapitalizácia bánk slúžiť viacerým účelom. Po prvé, rekapitalizácie prispievajú k obnove finančnej stability a pomáhajú obnoviť dôveru potrebnú na opätovný rozbeh medzibankového úverovania. Dodatočný kapitál navyše poskytuje bankám rezervu v období recesie na pohltie strát a obmedzenie rizika platobnej neschopnosti. Za súčasných podmienok, ktoré sa vytvorili najmä v dôsledku pádu banky Lehman Brothers, môžu aj v podstate zdravé banky potrebovať kapitálové injekcie, aby vyhověli rozšírenému názoru, že vzhľadom na podcenenie rizika v minulosti a zvýšené náklady na financovanie je potrebný vyšší podiel vlastného kapitálu.
- (5) Po druhé, cieľom rekapitalizácie môže byť zabezpečenie poskytovania úverov reálnemu hospodárstvu. V podstate zdravé banky môžu uprednostniť obmedzenie poskytovania úverov, aby zabránili riziku a aby si udržali vyšší podiel vlastného kapitálu. Kapitálové injekcie zo štátnych zdrojov môžu zabrániť obmedzeniam v poskytovaní úverov a zabrániť tomu, aby ťažkosti finančných trhov zasiahli aj ďalšie oblasti hospodárstva.
- (6) Po tretie, rekapitalizácia zo štátnych zdrojov môže byť takisto vhodnou odpoveďou na problémy finančných inštitúcií, ktorým na základe ich osobitného podnikateľského modelu alebo investičnej stratégie hrozí platobná neschopnosť. Kapitálová injekcia zo štátnych zdrojov ako pomoc v núdzi pre konkrétnu banku môže takisto pomôcť predísť krátkodobému systémovému dosahu jej prípadnej platobnej neschopnosti. Z dlhodobého hľadiska by rekapitalizácia mohla podporiť návrat takejto banky k dlhodobej životaschopnosti alebo jej riadenú likvidáciu.

(1) Kvôli zjednodušeniu sa finančné inštitúcie uvádzajú v tomto dokumente jednoducho ako „banky“.

(2) Tieto usmernenia zodpovedajú oznámeniu Komisie Rekapitalizácia finančných inštitúcií v súčasnej finančnej kríze: obmedzenie pomoci na nevyhnutné minimum a opatrenia proti neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže, ktoré bolo vydané 5. decembra 2008 [K(2008) 8259 v konečnom znení], ďalej len „oznámenie o rekapitalizácii“.

(3) Tieto usmernenia zodpovedajú oznámeniu Komisie – Uplatnenie pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou (Ú. v. EÚ C 270, 25.10.2008, s. 8).

(4) V týchto usmerneniach štáty EZVO odkazujú na Nórsko, Island a Lichtenštajnsko.

(5) Pozri rozhodnutie Komisie z 13. októbra 2008 vo veci N 507/08 *Financial Support Measures to the Banking Industry in the UK* (Ú. v. EÚ C 290, 13.11.2008, s. 4), rozhodnutie Komisie z 27. októbra 2008 vo veci N 512/08 *Rettingsspaket für Kreditinstitute in Deutschland* (Ú. v. EÚ C 293, 15.11.2008, s. 2) a rozhodnutie Komisie z 19. novembra 2008 vo veci N 560/08 *Opatrenia na podporu úverových inštitúcií v Grécku*, rozhodnutie Komisie z 12. novembra 2008 vo veci N 528/08 *Holandsko, Pomoc v prospech ING Groep N.V.*, rozhodnutie Komisie z 25. novembra 2008 vo veci NN 68/08 o *Štátnej podpore Litvy v prospech JSC Parex Banka*.

Možné obavy v súvislosti s hospodárskou súťažou

- (7) Berúc do úvahy tieto spoločné ciele je pri posudzovaní každej rekapitalizačnej schémy alebo opatrenia potrebné zohľadňovať možné narušenia hospodárskej súťaže na troch rôznych úrovniach.
- (8) Po prvé, štát EZVO by rekapitalizáciou vlastných bánk nemal poskytnúť týmto bankám neprimeranú výhodu voči konkurujúcim bankám v iných členských štátoch EHP. Ak banka získa bez primeraného odôvodnenia rizik prístup ku kapitálu za oveľa nižšej sadzby než jej konkurenti z iných členských štátov EHP, môže to do značnej miery ovplyvniť jej postavenie v rámci hospodárskej súťaže na širšom jednotnom európskom trhu. Takisto poskytnutie nadmernej pomoci v jednom štáte EZVO by mohlo vyvolať preteky v poskytovaní pomoci medzi členskými štátmi EHP a príviesť do ťažkostí hospodárstva členských štátov, ktoré nezavedli rekapitalizačné schémy. Aby sa zachovali rovnaké podmienky, je nevyhnutný koherentný a koordinovaný prístup k stanovovaniu výšky náhrad za kapitálové injekcie zo štátnych zdrojov a k iným podmienkam, s ktorými sa spája rekapitalizácia. Aj jednostranné a nekoordinované opatrenia v tejto oblasti môžu oslabiť úsilie o obnovu finančnej stability („Zabezpečenie spravodlivej hospodárskej súťaže v rámci EHP“).
- (9) Po druhé, rekapitalizačné schémy, ktoré sú prístupné všetkým bankám v rámci štátu EZVO bez toho, aby sa medzi týmito príjemcami robili rozdiely na základe ich rizikových profilov, môžu poskytovať neprimeranú výhodu bankám nachádzajúcim sa v núdzi a menej výkonným bankám oproti v podstate zdravým a výkonným bankám. To naruší hospodársku súťaž na trhu, deformuje motiváciu, zvýši morálny hazard a oslabí celkovú konkurencieschopnosť európskych bánk („Zabezpečenie spravodlivej hospodárskej súťaže medzi bankami“).
- (10) Po tretie, rekapitalizácia zo štátnych zdrojov a najmä za ňu vyplácaná náhrada by nemali viesť k tomu, že sa konkurenčné postavenie bánk, ktoré nečerpajú zo štátnych zdrojov, ale usilujú sa o získanie dodatočného kapitálu na trhu, značne oslabí. Štátna schéma, ktorá vytláča trhové operácie, prekáža návratu k normálnemu fungovaniu trhu („Zabezpečenie návratu k normálnemu fungovaniu trhu“).
- (11) Každá navrhovaná rekapitalizácia má kumulatívne účinky na hospodársku súťaž v rámci každej z týchto troch úrovní. Je však potrebné dosiahnuť rovnováhu medzi týmito obavami súvisiacimi s hospodárskou súťažou a cieľmi, ktorými sú obnova finančnej stability, zabezpečenie poskytovania úverov reálnemu hospodárstvu a riešenie rizika platobnej neschopnosti. Na jednej strane musia mať banky dostatočne výhodné podmienky prístupu ku kapitálu, aby bola rekapitalizácia čo najúčinnjšia. Na druhej strane by mali podmienky, na ktoré sa viaže určité rekapitalizačné opatrenie, zaistiť rovnaké východiskové podmienky a z dlhodobého hľadiska normalizáciu trhových podmienok. Zásahy štátu by preto mali byť primerané, dočasné a mali by banky podnietiť k vráteniu štátnych prostriedkov, len čo to podmienky na trhu dovoľia, aby z krízy vzišiel konkurencieschopný a efektívny európsky bankový sektor. Trhovo orientované ceny za kapitálové injekcie môžu najlepšie zabrániť neodôvodneným rozdelením v rozsahu kapitalizácie a nevhodnému použitiu takéhoto kapitálu. V každom prípade by štáty EZVO mali zaistiť, aby každá rekapitalizácia banky bola podložená skutočnou potrebou.
- (12) Táto rovnováha, ktorú je potrebné dosiahnuť medzi finančnou stabilitou a cieľmi v oblasti hospodárskej súťaže, zdôrazňuje, aké dôležité je rozlišovať medzi v podstate zdravými a výkonnými bankami a nevýkonnými bankami v núdzi.
- (13) Dozorný orgán preto bude pri posudzovaní rekapitalizačných opatrení, či už vo forme schém, alebo pomoci jednotlivým bankám, venovať pozornosť najmä rizikovému profilu príjemcov⁽⁶⁾. V zásade platí, že banky s vyšším rizikovým profilom by mali platiť viac. Štáty EZVO by pri navrhovaní rekapitalizačných schém určených pre skupinu rozdielnych bánk mali starostlivo zvážiť kritériá poskytnutia rekapitalizácie a prístup, ktorý voči bankám s rozličnými rizikovými profilmi zaujmú, a tento rozlišovací prístup aj adekvátne realizovať (pozri prílohu 1). Je potrebné zohľadniť situáciu bánk, ktoré čelia ťažkostiam spôsobeným súčasnými mimoriadnymi okolnosťami, hoci by pred krízou sa pokladali v podstate za zdravé banky.
- (14) Okrem ukazovateľov, ako je dodržiavanie podmienok týkajúcich sa solventnosti a budúca kapitálová primeranosť, ktoré osvedčili vnútroštátne orgány bankového dohľadu, by dobrým základom na rozlíšené stanovenie výšky náhrady, ktorú majú rozličné banky zaplatiť, mohli byť napríklad predkrízové prémie CDS (Credit Default Swap) a ratingy. Aktuálne prémie môžu takisto odrážať sprievodné riziká, ktoré povedú k oslabeniu konkurencieschopnosti niektorých bánk po prekonaní všeobecnej krízy. Predkrízové a aktuálne prémie by mali vždy odrážať bremeno – ak existuje – rizikových aktív a/alebo slabosť obchodného modelu banky spôsobené faktormi, ako je prílišná závislosť na krátkodobom financovaní alebo prílišná zadlženosť.
- (15) V riadne odôvodnených prípadoch môže byť potrebné akceptovať z krátkodobého hľadiska menšie sadzby náhrad pre banky zasiahnuté krízou, a to za predpokladu a podmienky, že z dlhodobého hľadiska sa intervencia z verejných zdrojov v ich prospech odrazí v reštrukturalizácii potrebnej na obnovenie životaschopnosti, a môže byť takisto potrebné zohľadniť vplyv pomoci poskytnutej v podobe kompenzačných opatrení na hospodársku súťaž. Finančne zdravé banky môžu byť oprávnené na uplatnenie relatívne nízkych sadzieb za rekapitalizáciu a na zodpovedajúce dlhodobé podstatne benevolentnejšie podmienky na získanie podpory z verejných zdrojov za predpokladu, že akceptujú podmienky týkajúce sa splatenia alebo konverzie nástrojov, aby sa zachovala dočasná povaha účasti štátu, ako aj účel použitia prostriedkov na dosiahnutie finančnej stability/poskytovania úverov hospodárstvu a potreba zabrániť zneužitiu týchto finančných prostriedkov pre širšie strategické ciele.

⁽⁶⁾ Podrobnejšie informácie pozri v prílohe 1.

Odporúčania Rady guvernérov Európskej centrálnej banky (ECB)

- (16) V odporúčaní Rady guvernérov z 20. novembra 2008 Európska centrálna banka (ďalej len „ECB“) navrhla metodický postup stanovovania výšky náhrady za opatrenia rekapitalizácie financované zo štátnych zdrojov určené v podstate pre zdravé banky v eurozóne. Východiskové úvahy týchto odporúčaní v plnej miere zohľadňujú zásady stanovené v tejto úvodnej časti. V súlade s jej špecifickými úlohami a povinnosťami kládla ECB veľký dôraz na účinnosť rekapitalizačných opatrení s cieľom posilniť finančnú stabilitu a povzbudiť nerušený tok úverov pre reálne hospodárstvo. Zároveň zdôrazňovala potrebu trhovo orientovaného stanovovania výšky náhrady vychádzajúceho zo špecifického rizika jednotlivých prijímajúcich bánk a potrebu zachovať rovnaké podmienky medzi jednotlivými konkurujúcimi bankami.
- (17) Aj keď štáty EZVO nie sú členmi ECB, dozorný orgán víta jej odporúčania, v ktorých sa navrhuje schéma na stanovenie náhrad za kapitálové injekcie, ktorá vychádza z pásma výnosnosti pre prijímajúce banky, ktoré napriek nestabilnosti svojich rizikových profilov sú v podstate zdravými finančnými inštitúciami. Cieľom tohto dokumentu je rozšíriť usmernenie o podmienky iné, ako sú sadzby náhrad, a o podmienky, za ktorých banky, ktoré nie sú v podstate zdravé, môžu mať prístup ku kapitálu zo štátnych zdrojov.
- (18) Dozorný orgán uznáva, že súčasné mimoriadne trhové sadzby neposkytujú vhodnú orientačnú hodnotu na stanovenie výšky náhrady za kapitál, avšak zastáva aj názor, že rekapitalizačné opatrenia štátov EZVO by mali zohľadňovať podcenenie rizika v predkrízovom období. Bez zohľadnení podcenenia rizika by sadzby náhrad mohli príjmom poskytnúť neadekvátnu výhodu voči konkurentom a napokon viesť k vytlačeniu rekapitalizácie pochádzajúcej zo súkromných zdrojov.

2. ZÁSADY JEDNOTLIVÝCH DRUHOV REKAPITALIZÁCIE

- (19) Čo najväčšie priblíženie výšky náhrad k trhovým cenám je najlepším spôsobom, ako obmedziť narušenie hospodárskej súťaže⁽⁷⁾. Podoba rekapitalizácie by sa teda mala zvoliť tak, aby sa zohľadnila situácia každej banky na trhu vrátane jej aktuálneho rizikového profilu a úrovne jej solventnosti a aby sa zachovali rovnaké východiskové podmienky pre všetkých, a to tak, že sa nebude poskytovať príliš veľká pomoc v porovnaní s aktuálnymi trhovými alternatívami. Podmienky stanovenia výšky náhrad by okrem toho mali banku podnietiť k vráteniu štátnych prostriedkov, len čo sa kríza skončí.
- (20) Do posudzovania týchto aspektov celkového návrhu rekapitalizačných opatrení sa premietajú: cieľ rekapitalizácie, solídnosť prijímajúcej banky, náhrady, motivácia ukončiť účasť na schéme najmä s cieľom nahradiť kapitál zo štátnych zdrojov kapitálom od súkromných investorov⁽⁸⁾, zabezpečiť dočasnosť štátnych prostriedkov v kapitále banky, zabezpečiť, že pomoc nebude zneužitá a nebude dochádzať k narušeniu hospodárskej súťaže, vyhodnocovať dôsledky rekapitalizačnej schémy a situácie príjemcov prostredníctvom pravidelných správ alebo v prípade potreby plánov na reštrukturalizáciu.

2.1. Rekapitalizácia pri aktuálnych trhových sadzbách

- (21) Ak sú podmienky pre kapitálové injekcie poskytované štátom rovnaké ako pri vysokej účasti súkromných investorov (30 % alebo viac), bude dozorný orgán súhlasiť s výškou náhrady, ktorá sa v tejto súvislosti dohodla⁽⁹⁾. Keďže pri takýchto operáciách nevznikajú veľké obavy v súvislosti s hospodárskou súťažou, pokiaľ podmienky dohody príliš nemia zámery súkromných investorov, podľa všetkého nie je potrebné poskytnúť *ex ante* zabezpečovacie opatrenia v súvislosti s hospodárskou súťažou ani motivovať banky, aby ukončili účasť na schéme.

2.2. Dočasná rekapitalizácia v podstate zdravých bánk s cieľom posilniť finančnú stabilitu a poskytovanie úverov reálnemu hospodárstvu

- (22) Pri posudzovaní prístupu k bankám v tejto kategórii bude dozorný orgán pripisovať veľkú dôležitosť rozlíšeniu v podstate zdravých bánk od iných bánk, o ktorom je zmienka v bodoch 12 až 15.

⁽⁷⁾ Pozri bod 39 usmernení o finančných inštitúciách.

⁽⁸⁾ Všetky odkazy na motiváciu ukončiť účasť na schéme alebo vrátiť prostriedky pochádzajúce zo štátnych zdrojov uvedené v tomto dokumente je potrebné chápať ako snahu o nahradenie kapitálu zo štátnych zdrojov súkromným kapitálom v rozsahu potrebnom a primeranom v kontexte normalizácie trhových podmienok.

⁽⁹⁾ Pozri napríklad rozhodnutie Komisie z 27. októbra 2008 v prípade N 512/08 *Rescuepaket für Kreditinstitute in Deutschland*, bod 54.

- (23) Celkovo musia byť náhrady primerane vyjadrené v týchto prvkoch:
- a) aktuálny rizikový profil jednotlivých príjemcov⁽¹⁰⁾;
 - b) charakteristika zvoleného nástroja vrátane jeho úrovne podriadenosti; riziko a všetky spôsoby platby⁽¹¹⁾;
 - c) zakomponovaná motivácia pre banky, aby ukončili účasť na schéme (ako sú doložky o stupňovaní úrokových sadzieb a splatení);
 - d) primeraná referenčná bezriziková úroková sadzba.
- (24) *Náhrada* za rekapitalizáciu zo štátnych zdrojov nemôže byť taká vysoká, ako sú aktuálne platné trhové sadzby (okolo 15 %) ⁽¹²⁾, keďže nemusia vždy odrážať bežné trhové podmienky ⁽¹³⁾. Dozorný orgán je preto pripravený akceptovať náhradu za rekapitalizáciu v podstate zdravých bánk pri sadzbách, ktoré nedosahujú úroveň aktuálnych trhových sadzieb, aby takto umožnil bankám využitie takýchto nástrojov, a tým podporil obnovu finančnej stability a zabezpečenie poskytovania úverov reálnemu hospodárstvu.
- (25) Zároveň by však celkový očakávaný výnos z rekapitalizácie pre štát nemal byť príliš vzdialený od aktuálnych trhových sadzieb, pretože i) mal by zabrániť podceňovaniu rizika, ku ktorému dochádzalo pred krízou; ii) musí odrážať neistotu, pokiaľ ide o otázku, kedy a na akej úrovni sa obnoví cenová rovnováha; iii) musí motivovať banky, aby ukončili svoju účasť na schéme; iv) musí minimalizovať riziko narušenia hospodárskej súťaže medzi štátni EZVO, ako aj medzi tými bankami, ktoré zvýšili svoj kapitál na trhu bez toho, aby prijali štátnu pomoc. Sadzba náhrad, ktorá sa príliš nelíši od aktuálnych trhových sadzieb, má prvoradý význam toho z hľadiska, aby nedošlo k vytlačeniu rekapitalizácie pochádzajúcej zo súkromných zdrojov a aby sa uľahčila normalizácia trhových podmienok.

Východisková výška náhrady za rekapitalizáciu

- (26) V „oznámení o rekapitalizácii“ ⁽¹⁴⁾ opisuje Komisia metodický postup na určenie výšky náhrady za rekapitalizáciu. Dozorný orgán bude uplatňovať metodický postup opísaný nižšie podobným spôsobom, zohľadňujúc pritom skutočnosť, že štáty EZVO nie sú súčasťou eurosystému. Komisia pokladá metodický postup na určenie výšky náhrady za rekapitalizáciu uvedený v odporúčaní pre eurosystém z 20. novembra 2008 za primeraný. Náhrady vypočítané použitím tohto metodického postupu predstavujú z pohľadu eurosystému vhodný základ (východiskovú výšku) pre požadovaný nominálny výnos z rekapitalizácie v podstate zdravých bánk. Táto náhrada môže byť upravená smerom hore s cieľom motivovať banky, aby kapitál zo štátnych zdrojov splatili ⁽¹⁵⁾. Komisia zastáva názor, že takéto úpravy budú takisto slúžiť na ochranu nerušenej hospodárskej súťaže.
- (27) Podľa odporúčaní pre eurosystém by sa vládou požadovaná výnosnosť rekapitalizačných nástrojov – formou kúpy preferenčných akcií a iných hybridných nástrojov – v podstate *zdravých bánk* pre štát mohla určiť na základe „cenového pásma“ vymedzeného i) požadovaným výnosom z podriadeného dlhu predstavujúcim *spodnú hranicu* a ii) požadovaným výnosom z kmeňových akcií predstavujúcim *hornú hranicu*. Tento metodický postup zahŕňa výpočet cenového pásma na základe rozličných komponentov, ktoré by mali takisto odrážať osobitné črty jednotlivých bánk (alebo skupín podobných bánk) a štátov EZVO. Komisia preukázala, že uplatnenie tohto metodického postupu s použitím priemerných (stredných alebo mediánových) hodnôt príslušných parametrov (výnosy zo štátnych dlhopisov, prémie CDS, špecifická riziková prémia) určuje pásmo s priemernou požadovanou výnosnosťou vo výške 7 % v prípade preferenčných akcií podobných podriadenému dlhu a s priemernou požadovanou výnosnosťou vo výške 9,3 % pri kmeňových akciách bánk eurozóny. Toto priemerné cenové pásmo je orientačnou hodnotou.

⁽¹⁰⁾ Podrobnejšie informácie pozri v prílohe 1.

⁽¹¹⁾ Napríklad hodnotu preferenčných akcií zvyšujú alebo znižujú viaceré parametre v závislosti od ich presnej definície, napríklad: konvertibilita na kmeňové akcie alebo iné nástroje, kumulatívne alebo nekumulatívne dividendy, fixné alebo variabilné sadzby dividend, prednosť preferenčných pred kmeňovými akciami v prípade likvidácie banky, podiel na zisku nad rámec dividend vyplácaných vlastníkom kmeňových akcií, put opcia, doložka o splatení, hlasovacie právo. Dozorný orgán bude všeobecnú klasifikáciu kapitálových nástrojov používať v rámci rozličných regulačných kategórií ako orientačnú hodnotu (napríklad tzv. kapitál core/non core, Tier 1/Tier 2).

⁽¹²⁾ Uvádza sa odkaz na oznámenie Komisie o rekapitalizácii finančných inštitúcií v súčasnej finančnej kríze, poznámka pod čiarou č. 10.

⁽¹³⁾ Súčasné úrovne náhrad môžu odrážať aj súčasný relatívne vysoký dopyt po kapitále Tier 1 – spôsobený tým, že sa banky odkláňajú od modelu dnes označovaného za podkapitalizovaný obchodný model minulosti – v kombinácii s relatívne nízkou ponukou a vysokou volatilitou trhu.

⁽¹⁴⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 2 odsek 26 a nasledujúce.

⁽¹⁵⁾ Pozri body 5 až 7 odporúčania Rady guvernérov ECB z 20. novembra 2008 o stanovovaní náhrady za rekapitalizáciu.

- (28) Dozorný orgán bude akceptovať minimálnu náhradu vypočítanú s použitím uvedeného metodického postupu pri bankách, ktoré sú v podstate zdravé. Táto náhrada sa v prípade každej banky určí na základe týchto rôznych parametrov:
- a) druh zvoleného kapitálu⁽¹⁶⁾: čím nižšia je podriadenosť, tým nižšia je požadovaná náhrada v rámci cenového pásma;
 - b) primeraná referenčná úroková sadzba pre bezrizikové investície;
 - c) individuálny rizikový profil všetkých finančných inštitúcií na vnútroštátnej úrovni, ktoré sú oprávnené na prijímanie takejto pomoci (vrátane finančne zdravých bánk a bánk zasiahnutých krízou).
- (29) Štáty EZVO môžu do svojich predpisov o náhradách zahrnúť navyše aj doložky o stupňovaní úrokových sadzieb a splatení. Takéto doložky by mali byť vhodne zvolené, aby popri motivácii k čo najskoršiemu ukončeniu prijímania štátnej kapitálovej podpory zo strany bánk nemali za následok neprimerané zvýšenie kapitálových nákladov.
- (30) Dozorný orgán bude akceptovať aj alternatívne metodické postupy stanovenia výšky náhrady, ak budú takto vypočítané náhrady vyššie než pri použití uvedeného metodického postupu.

Motivácia splatíť kapitál zo štátnych zdrojov

- (31) Rekapitalizačné opatrenia musia banky vhodne motivovať, aby po oživení trhov došlo k splateniu kapitálu pochádzajúceho zo štátnych zdrojov⁽¹⁷⁾. Najjednoduchším spôsobom, ako môžu štáty EZVO motivovať banky, aby si hľadali alternatívne zdroje kapitálu, je požadovať primerane vysokú náhradu za rekapitalizáciu zo štátnych zdrojov. Z tohto dôvodu pokladá dozorný orgán za užitočné, aby k stanovenej východiskovej hodnote náhrady bol pripočítaný príplatok⁽¹⁸⁾, aby sa zvýšila motivácia bánk ukončiť účasť na schéme. Štruktúra stanovenia výšky náhrady spolu s postupným zvyšovaním a doložkami o stupňovaní úrokových sadzieb ešte posilnia tento mechanizmus na motiváciu bánk, aby ukončili účasť na schéme.
- (32) Ak štát EZVO nechce zvýšiť nominálnu sadzbu náhrad, môže zväziť zvýšenie celkovej náhrady prostredníctvom kúpnych opcí alebo iných doložiek o splatení, alebo mechanizmov nabádajúcich k hľadaniu súkromného kapitálu, napríklad viazaním vyplácania dividend na povinnú náhradu v prospech štátu, ktorá sa postupom času zvyšuje.
- (33) Štáty EZVO môžu takisto zväziť uplatnenie reštriktívnej politiky pri dividendách, aby zachovali dočasný charakter intervencie štátu. Reštriktívna politika v oblasti dividend by bola v súlade s cieľom zabezpečiť poskytovanie úverov reálnemu hospodárstvu a posilniť kapitálový základ prijímajúcich bánk. Zároveň je dôležité umožniť vyplácanie dividend tam, kde toto vyplácanie funguje ako motivácia investovať nový súkromný kapitál do bánk, ktoré sú v podstate zdravé⁽¹⁹⁾.
- (34) Dozorný orgán bude posudzovať navrhovaný mechanizmus motivovania bánk, aby ukončili účasť na schéme, pri každom prípade osobitne. Všeobecne platí, že čím vyššia je rekapitalizácia a čím vyšší je rizikový profil prijímajúcej banky, tým potrebnjšie je vytvoriť jasný mechanizmus motivácie banky, aby ukončila účasť na schéme. Kombinácia výšky a druhu náhrady, a v prípade potreby a v potrebnom rozsahu aj reštriktívna politika v oblasti dividend, musia celkovo dostatočne motivovať prijímajúce banky, aby ukončili účasť na schéme. Dozorný orgán zastáva najmä názor, že obmedzenia vo vyplácaní dividend nie sú potrebné, ak výška náhrady správne odráža rizikový profil príslušnej banky, doložky o stupňovaní úrokových sadzieb či porovnateľné prvky dostatočne motivujú príslušnú banku, aby ukončila účasť na schéme, a rozsah rekapitalizácie je obmedzený.

Zabránenie neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže

- (35) V bode 35 usmernení o finančných inštitúciách sa zdôrazňuje potreba zabezpečovacích opatrení proti možnému zneužitiu pomoci a narušeniu hospodárskej súťaže pri realizácii rekapitalizačných schém. V bode 38 usmernení o finančných inštitúciách sa vyžaduje, aby kapitálové injekcie boli obmedzené na nevyhnutné minimum a neumožňovali príjemcovi zapájať sa do agresívnych komerčných stratégií, ktoré by boli v rozpore so základnými cieľmi rekapitalizácie⁽²⁰⁾.

⁽¹⁶⁾ Napríklad kmeňové akcie, kapitál non-core Trier 1 alebo Trier 2.

⁽¹⁷⁾ Pri zohľadnení druhu rekapitalizačného nástroja a jeho klasifikácie zo strany orgánov bankového dohľadu.

⁽¹⁸⁾ Je to o to dôležitejšie, že uvedený metodický postup môže byť ovplyvnený podceňovaním rizika pred krízou.

⁽¹⁹⁾ Pri zohľadnení týchto úvah by sa obmedzenia vyplácania dividend mohli napríklad limitovať časovo alebo na určitý percentuálny podiel dosiahnutého zisku, alebo by ich vyplácanie mohlo byť viazané na vklad nového kapitálu (napríklad vyplácanie dividend vo forme nových akcií). Ak je pravdepodobné, že k splateniu prostriedkov poskytnutých štátom dôjde postupne, možno takisto zväziť možnosť postupného uvoľňovania obmedzení vo vyplácaní dividend v závislosti od tohto splácania.

⁽²⁰⁾ Vzhľadom na cieľ zabezpečiť poskytovanie úverov reálnemu hospodárstvu nie sú v prípade v podstate zdravých bánk potrebné obmedzujúce opatrenia proti zvýšeniu súvahových hodnôt. Toto by sa v podstate malo uplatňovať aj na záručné schémy, pokiaľ neexistuje závažné riziko, že by mohlo dôjsť k presunom kapitálových tokov medzi členskými štátmi EHP.

- (36) Všeobecne platí zásada, že čím vyššia je náhrada, tým menšia je potreba zabezpečovacích opatrení, pretože výška náhrady obmedzí narušenie hospodárskej súťaže. Banky prijímajúce rekapitalizáciu zo štátnych zdrojov by takisto nemali túto skutočnosť využívať na vlastnú komerčnú propagáciu.
- (37) Zabezpečovacie opatrenia môžu byť potrebné na zabránenie tomu, aby prostriedky zo štátnych zdrojov slúžili na financovanie agresívnej komerčnej expanzie. Fúzie a akvizície môžu v zásade hodnotne prispieť ku konsolidácii bankového sektora, ktorej cieľom je stabilizácia finančných trhov a zabezpečenie nepretržitého toku úverov pre reálne hospodárstvo. Aby banky prijímajúce pomoc z verejných zdrojov neboli zvýhodňované voči konkurentom, ktorí takúto podporu nedostávajú, fúzie a akvizície by sa mali vo všeobecnosti realizovať na základe verejného ponukového konania.
- (38) Rozsah etických záruk sa bude odvíjať od posúdenia proporcionality pri zohľadnení všetkých relevantných faktorov, a najmä rizikového profilu prijímajúcej banky. Zatiaľ čo pri bankách s veľmi nízkym rizikovým profilom sa môžu vyžadovať iba veľmi obmedzené etické záruky, potreba takýchto záruk so zvyšujúcim sa rizikovým profilom rastie. Posúdenie proporcionality ovplyvňuje aj relatívna veľkosť kapitálovej injekcie od štátu a dosiahnutá úroveň kapitálového vybavenia.
- (39) Ak štáty EZVO použijú rekapitalizáciu s cieľom financovať reálne hospodárstvo, musia zabezpečiť, aby táto pomoc skutočne efektívne prispela k splneniu daného cieľa. Na tento účel by v súlade s vnútroštátnymi predpismi mali rekapitalizáciu spojiť s účinnými a vymáhateľnými zárukami, ktoré zaistia, že kapitálová injekcia sa využije na podporu poskytovania úverov reálnemu hospodárstvu.

Kontrola

- (40) Ako už bolo uvedené v usmerneniach o finančných inštitúciách ⁽²¹⁾, rekapitalizácia by mala byť predmetom pravidelnej kontroly. Štáty EZVO by mali šesť mesiacov po rekapitalizácii predložiť dozornému orgánu správu o implementácii prijatých opatrení. Správa musí obsahovať vyčerpávajúce informácie o:
- a) bankách, ktoré boli rekapitalizované, a to aj vo vzťahu k prvkom uvedeným v bodoch 12 až 15 a v prílohe 1, spolu s posúdením obchodného modelu banky s cieľom odhadnúť rizikový profil banky a jej životaschopnosť;
 - b) sumách, ktoré tieto banky prijali, a podmienkach, za ktorých sa rekapitalizácia uskutočnila;
 - c) využití prijatého kapitálu, a to aj vo vzťahu k i) zachovaniu poskytovania úverov reálnemu hospodárstvu, ii) vonkajšiemu rastu a iii) politike vyplácania dividend, ktorú prijímajúce banky uplatňujú;
 - d) dodržiavaní záväzkov, ktoré štáty EZVO prevzali v súvislosti s motiváciou týchto bánk, aby ukončili účasť na schéme, a s inými podmienkami a zabezpečovacími opatreniami, a
 - e) plánovanom spôsobe ukončenia závislosti na kapitále zo štátnych zdrojov ⁽²²⁾.
- (41) V rámci kontroly bude dozorný orgán okrem iného posudzovať aj potrebu zachovania etických záruk. V závislosti od vývoja podmienok na trhu môže takisto požiadať o revíziu záruk, ktoré sprevádzajú opatrenia, aby sa zaručilo, že pomoc je obmedzená na minimum a na minimálnu dobu trvania potrebnú na preklenutie súčasnej krízy.
- (42) Dozorný orgán pripomína, že ak sa banka, ktorá bola pôvodne označená za v podstate zdravú, dostane po rekapitalizácii do ťažkostí, je potrebné pre túto banku notifikovať reštrukturalizačný plán.

2.3. Rekapitalizácia na záchranu ostatných bánk

- (43) Rekapitalizácia bánk, ktoré nie sú v podstate zdravé, by mala byť viazaná na splnenie prísnejších podmienok.

⁽²¹⁾ Pozri body 34 až 42 usmernení o finančných inštitúciách. V súlade s usmerneniami o finančných inštitúciách sa pri rekapitalizačných opatreniach prijatých v súlade s rekapitalizačnou schémou, ktorú schválil dozorný orgán, neuplatňuje notifikačná povinnosť a tieto prípady posudzuje dozorný orgán v rámci preskúmania a predkladania plánu na obnovenie životaschopnosti.

⁽²²⁾ Pri zohľadnení povahy rekapitalizačného nástroja.

- (44) Pokiaľ ide o náhradu, ako už bolo uvedené, mala by v podstate odrážať rizikový profil príjemcu a byť vyššia než v prípade v podstate zdravých bánk ⁽²³⁾. Nedotýka sa to možnosti orgánov bankového dohľadu prijať mimoriadne opatrenia, ak je to v prípadoch reštrukturalizácie potrebné. Ak výšku náhrady nie je možné stanoviť tak, aby zodpovedala rizikovému profilu banky, musí sa jej výška napriek tomu čo najviac priblížiť výške náhrady požadovanej v prípade podobnej banky za bežných trhových podmienok. Bez ohľadu na potrebu zabezpečiť finančnú stabilitu možno akceptovať využitie kapitálu zo štátnych zdrojov pre tieto banky len pod podmienkou, že buď dôjde k likvidácii banky, alebo sa uskutoční dôkladná a rozsiahla reštrukturalizácia banky vrátane prípadných zmien vo vedení banky a v spôsobe jej riadenia. V prípade takýchto bánk teda bude potrebné predložiť komplexný reštrukturalizačný alebo likvidačný plán, a to do šiestich mesiacov od rekapitalizácie. Ako sa uvádza v usmerneniach o finančných inštitúciách, takýto plán sa posúdi podľa zásad uvedených v usmerneniach o pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach a bude musieť zahŕňať kompenzačné opatrenia.
- (45) Pokým banky zasiahnuté krízou nachádzajúce sa vo fáze záchranu a reštrukturalizácie nesplatia štátu prostriedky, ktoré im poskytli, mali by ich etické záruky v podstate zahŕňať: reštriktívnu politiku v oblasti vyplácania dividend (vrátane zákazu vyplácania dividend minimálne počas obdobia reštrukturalizácie), obmedzenie výšky odmien pre vedúcich pracovníkov a vyplácania bonusov, povinnosť obnoviť a udržať posilnený ukazovateľ platobnej schopnosti v súlade s cieľom dosiahnuť finančnú stabilitu, a vypracovanie časového plánu splácania štátnej účasti.

2.4. Záverečné poznámky

- (46) Dozorný orgán napokon zohľadní aj skutočnosť, že účasť bánk na rekapitalizačných operáciách je v konkrétnom štáte EZVO otvorená pre všetky banky alebo väčšiu časť bánk, a to aj na menej diferencovanej báze, a že je zameraná na postupné dosiahnutie primeranej celkovej výnosnosti. Niektoré štáty EZVO sa môžu napríklad z administratívnych dôvodov rozhodnúť pre použitie menej prepracovaných metodických postupov. Bez toho, aby bola dotknutá možnosť štátov EZVO vychádzať pri stanovovaní výšky náhrady z uvedeného metodického postupu, dozorný orgán bude akceptovať taký mechanizmus stanovovania výšky náhrad, v dôsledku ktorého bude očakávaný anualizovaný výnos pre všetky banky zúčastňujúce sa na schéme dostatočne vysoký, aby odrážal rôznorodosť bánk a motivoval ich k ukončeniu účasti na schéme. Táto výška náhrady by mala prevyšovať hornú hranicu uvedenú v bode 27 pre kapitálové nástroje Tier 1 ⁽²⁴⁾. To môže zahŕňať nižšiu východiskovú výšku náhrady a primerané stupňovanie úrokových sadzieb, ako aj ďalšie rozlišovacie prvky a zabezpečovacie opatrenia, ako už bolo uvedené ⁽²⁵⁾.

⁽²³⁾ Pozri bod 28 o rozšírenom cenovom pásme so zvýšenými sadzbami náhrad pre banky zasiahnuté krízou.

⁽²⁴⁾ Komisia doteraz akceptovala rekapitalizačné opatrenia s celkovým očakávaným anualizovaným výnosom min. 10 % pre nástroje Tier 1 pre všetky banky zúčastňujúce sa na schéme. Pre štáty EZVO s bezrizikovými výnosovými sadzbami, ktoré sa značne líšia od priemeru v eurozóne, môže byť potrebné patrične upraviť túto výšku náhrad. Úpravy môžu byť takisto potrebné v závislosti od vývoja bezrizikových výnosových sadzieb.

⁽²⁵⁾ Ako príklad kombinácie nízkej východiskovej náhrady s takýmito rozlišovacími prvkami pozri rozhodnutie Komisie z 12. novembra 2008 vo veci N 528/08 Holandsko, *Pomoc v prospech ING Groep N.V.*, kde pre náhradu za *sui generis* kapitálový nástroj klasifikovaný ako kapitál core Tier 1 je stanovená fixná úroková sadzba (8,5 %) spojená s nadmerne vysokými stúpajúcimi úrokovými splátkami a s možným príplatkom, čo prináša očakávaný anualizovaný výnos presahujúci 10 %.

PRÍLOHA 1

Ocenenie vlastného kapitálu

Vlastný kapitál (kmeňové akcie) sú najznámejšou formou kapitálu core Tier 1. Kmeňové akcie poskytujú neistú možnosť vyplatenia dividend v budúcnosti a zvýšenie ceny akcií (kapitálový zisk/kapitálová strata), pričom obidve formy závisia v konečnom dôsledku od budúcich peňažných tokov a ziskov. V súčasnej situácii je odhad vývoja peňažných tokov ešte ťažší než za bežných podmienok. Najmarkantnejším faktorom je preto kótovaná trhová cena kmeňových akcií. V prípade bánk nekótovaných na burze by štáty EZVO mali zvoliť vhodný prístup vychádzajúci zo situácii na trhu, napríklad celkové ocenenie, keďže nie je k dispozícii kótovaná cena akcií.

Ak sa pomoc poskytuje na emitovanie kmeňových akcií (upisovanie), prevezme štát EZVO ako upisovateľ všetky akcie, ktoré neupísali súčasní ani noví investori, za najnižšiu možnú cenu v porovnaní s cenou akcie bezprostredne pred oznámením výzvy na upísanie akcií. Emitujúca inštitúcia uhradí aj primeraný poplatok za upísanie⁽¹⁾. Dozorný orgán zohľadní aj prípadné ovplyvnenie ceny akcií príjmom štátnou pomocou poskytnutou v minulosti.

Ukazovatele na posúdenie rizikového profilu banky

Pri posudzovaní rizikového profilu banky na účely ocenenia rekapitalizačného opatrenia podľa pravidiel štátnej pomoci dozorný orgán zohľadní postavenie banky najmä vzhľadom na tieto ukazovatele:

- kapitálová primeranosť: Dozorný orgán bude pozitívne hodnotiť vykonanie posúdenia solventnosti banky a jej budúcej kapitálovej primeranosti v rámci kontroly zo strany vnútroštátnych orgánov bankového dohľadu. V rámci takejto kontroly sa bude posudzovať vystavenie banky rôznym rizikám (ako sú riziká spojené s úvermi, likviditou, trhom, úrokovou sadzbou a výmenným kurzom), kvalita aktív (v rámci vnútroštátneho trhu a v porovnaní s dostupnými medzinárodnými normami), trvalá udržateľnosť jej obchodného modelu z dlhodobého hľadiska a iné relevantné prvky;
- rozsah rekapitalizácie: Dozorný orgán bude pozitívne hodnotiť obmedzenie rozsahu rekapitalizácie, napríklad obmedzenie na najviac 2 % rizikovo vážených aktív banky;
- aktuálne prémie CDS: Dozorný orgán bude pokladať prémie rovnajúce sa priemeru alebo nižšie za ukazovateľ nižšieho rizikového profilu;
- aktuálny rating banky a jej výhľad: Dozorný orgán bude pokladať rating A alebo vyšší a stabilný alebo pozitívny výhľad za ukazovateľ nižšieho rizikového profilu.

Pri posudzovaní týchto ukazovateľov je potrebné zohľadniť situáciu bánk, ktoré čelia ťažkostiam spôsobeným súčasnými mimoriadnymi okolnosťami, hoci by sa pred krízou pokladali v podstate za zdravé banky, ako to ukazuje napríklad vývoj trhových ukazovateľov, ako sú prémie CDS a ceny akcií.

Tabuľka 1

Druhy kapitálu

Dlh	Tier 2
	Dlhové nástroje s fixnou lehotou splatnosti
Požiadavka vyšších výnosov ↓ Vyššie pokrytie strát	Netermínované podriadené dlhové nástroje
	Kumulatívne preferenčné akcie alebo iné podobné nástroje
Vlastný kapitál	Tier 1
	Nekumulatívne preferenčné akcie alebo iné podobné nástroje
	Iné vysokokvalitné hybridy
	Rezervy/nerozdelený zisk
	Kmeňové akcie

⁽¹⁾ Pozri napríklad rozhodnutie Komisie z 13. októbra 2008 vo veci N 507/08 *Financial Support Measures to the Banking Industry in the UK*, bod 11, rozhodnutie Komisie z 27. októbra 2008 vo veci N 512/08 *Rescuepaket für Kreditinstitute in Deutschland*, bod 12.

PRÍLOHA III

Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu prístupu k financovaniu v období súčasnej finančnej a hospodárskej krízy

1. FINANČNÁ KRÍZA, JEJ VPLYV NA REÁLNE HOSPODÁRSTVO A POTREBA DOČASNÝCH OPATRENÍ
 - 1.1. *Finančná kríza a jej vplyv na reálne hospodárstvo*
 - (1) Dňa 26. novembra 2008 prijala Európska komisia (ďalej len „Komisia“) oznámenie „Plán hospodárskej obnovy Európy“ (ďalej len „plán obnovy“) s cieľom urýchliť obnovu Európy zo súčasnej finančnej krízy ⁽¹⁾. Plán obnovy vychádza z dvoch hlavných vzájomne sa posilňujúcich prvkov. Po prvé zahŕňa krátkodobé opatrenia, ktoré majú povzbudiť dopyt, zachovať pracovné miesta a napomôcť pri obnovovaní dôvery. Po druhé ide o „rozumné investície“, ktoré majú v dlhodobom horizonte viesť k vyššiemu rastu a udržateľnej prosperite. Plán obnovy zintenzívni a urýchli reformy, ktoré už prebiehajú na základe lisabonskej stratégie.
 - (2) Výzvou v tejto súvislosti je vyhnúť sa verejným zásahom, ktoré by mohli zmažiť cieľ, ktorým je poskytovanie menšej a lepšie zacielenej štátnej pomoci. Napriek tomu je za určitých podmienok potrebná nová dočasná štátna pomoc.
 - (3) Dozorný orgán EZVO (ďalej len „dozorný orgán“) zastáva názor, že sa musia zaviesť nové nástroje na uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci spôsobom, ktorý umožní maximálnu flexibilitu pri riešení krízy, a zároveň zachová rovnaké podmienky pre všetkých a zabráni neprímeraným obmedzeniam hospodárskej súťaže. Tieto usmernenia podrobne upravujú súbor dodatočných dočasných príležitostí pre štáty EZVO pri poskytovaní štátnej pomoci.
 - (4) Po prvé, finančná kríza výrazne zasiahla bankový sektor v EHP a bezprecedentne Island. Európska rada zdôraznila, že hoci sa o verejných zásahoch musí rozhodovať na vnútroštátnej úrovni, tieto rozhodnutia sa musia uskutočniť v rámci koordinovaného postupu a na základe niekoľkých spoločných zásad Spoločenstva ⁽²⁾. Komisia reagovala ihneď rôznymi opatreniami, vrátane prijatia oznámenia Komisie – Uplatnenie pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou ⁽³⁾ a viacerých rozhodnutí, ktorými sa schvaľuje pomoc na záchranu pre finančné inštitúcie. Dozorný orgán prijal príslušné opatrenia ⁽⁴⁾.
 - (5) Dostatočný a cenovo dostupný prístup k financiam je predpokladom pre investície, rast a vytváranie pracovných miest súkromným sektorom. Štáty EZVO musia využiť pákový efekt, ktorý získali vďaka poskytnutiu rozsiahlej finančnej podpory bankovému sektoru, na zabezpečenie toho, aby táto pomoc nevedla len k zlepšeniu finančnej situácie bánk, ale bola prínosom pre hospodárstvo ako celok. Podpora finančnému sektoru by preto mala byť správne zameraná, aby zabezpečila obnovu bežnej úverovej činnosti bánk. Dozorný orgán zohľadní túto skutočnosť pri preskúvaní štátnej pomoci poskytnutej bankám.
 - (6) Hoci sa zdá, že situácia na finančných trhoch sa zlepšuje, celý dosah finančnej krízy na reálne hospodárstvo je možné pociťovať teraz. Veľmi vážny negatívny vývoj má vplyv na širšie hospodárstvo a zasahuje domácnosti, podnikateľov a pracovné miesta. V dôsledku krízy na finančných trhoch sú banky najmä v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi obozretnejšie a sú oveľa menej ochotné podstupovať riziko, čo vedie k obmedzeniu úverov. Táto finančná kríza by mohla vyvolať poskytovanie úverov „na prídel“, pokles dopytu a recesiu.
 - (7) Tieto ťažkosti by mohli ovplyvniť nielen slabé podniky bez kapitálových rezerv, ale aj zdravé podniky, ktoré budú čeliť prudkému nedostatku alebo dokonca nedostupnosti úverov. Týkať sa to bude najmä malých a stredných podnikov (MSP), ktoré sa v každom prípade pri prístupe k financiam stretávajú s väčšími ťažkosťami ako rozsiahlejšie podniky. Takáto situácia by mohla nielen vážne ovplyvniť hospodársku situáciu mnohých zdravých podnikov a ich zamestnancov z krátkodobého a strednodobého hľadiska, ale mohla by tiež mať dlhšie trvajúce negatívne účinky, keďže všetky investície EHP do budúcnosti – najmä pri dosahovaní udržateľného rastu a iných cieľov lisabonskej stratégie – by sa mohli oneskoriť alebo dokonca neuskutočniť vôbec.

⁽¹⁾ Oznámenie Komisie Európskej rade, KOM(2008) 800.

⁽²⁾ Závery Rady pre hospodárske a finančné záležitosti zo 7. októbra 2008.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 270, 25.10.2008, s. 8.

⁽⁴⁾ Pozri kapitoly usmernení o štátnej pomoci (uplatnenie pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou, rekapitalizácia finančných inštitúcií v súčasnej finančnej kríze: obmedzenie pomoci na nevyhnutné minimum a opatrenia proti neprímeranému narušeniu hospodárskej súťaže) prijaté 29. januára 2009.

- 1.2. *Potreba úzkej koordinácie vnútroštátnych opatrení štátnej pomoci v rámci EHP*
- (8) V súčasnej finančnej situácii by mohli štáty EZVO lákať, aby postupovali samostatne, a najmä sa pretekali v poskytovaní dotácií na podporu svojich podnikov. Zo skúseností z minulosti vyplýva, že takéto individuálne opatrenie nemôže byť účinné a mohlo by vážne poškodiť vnútorný trh. Pri poskytovaní pomoci je kľúčovou podmienkou, aby sa okrem úplného zohľadnenia osobitnej hospodárskej situácie zabezpečili rovnaké podmienky pre podniky EHP a aby sa predišlo pretekaniu štátov EZVO pri poskytovaní dotácií. Takáto situácia by bola neudržateľná a poškodzovala by EHP ako celok. Úlohou politiky hospodárskej súťaže je tomu zabrániť.
- 1.3. *Potreba dočasných opatrení štátnej pomoci*
- (9) Dočasnými dodatočnými opatreniami, ktoré sa uvádzajú v týchto usmerneniach, sa sledujú dva ciele: po prvé, vzhľadom na výnimočné a prechodné finančné problémy súvisiace s finančnou krízou sa týmito opatreniami majú uvoľniť úvery v prospech podnikov a tým zabezpečiť kontinuitu ich prístupu k financiám. V tejto súvislosti majú MSP značný význam pre celé hospodárstvo v EHP a zlepšenie ich finančnej situácie bude mať pozitívne účinky aj pre veľké podniky, čím sa z dlhodobého hľadiska podporí celkový hospodársky rast a modernizácia.
- (10) Druhým cieľom je podporiť podniky, aby pokračovali v investíciách do budúcnosti, najmä pokiaľ ide o hospodárstvo s udržateľným rastom. Ak by následkom súčasnej krízy došlo k zastaveniu alebo dokonca zvráteniu významného pokroku, ktorý sa dosiahol v oblasti životného prostredia, malo by to pravdepodobne dramatické následky. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby sa podnikom poskytla dočasná pomoc na investície do projektov v oblasti životného prostredia (čo by mohlo okrem iného poskytnúť priemyslu v EHP technologický náskok), čím by sa naliehavá a nevyhnutná finančná podpora skombinovala s dlhodobým prínosom pre EHP.
- (11) V týchto usmerneniach sa najprv pripomínajú rozmanité príležitosti v oblasti verejnej podpory, ktoré už sú štátom EZVO k dispozícii podľa platných pravidiel štátnej pomoci. Následne sa v ňom uvádzajú dodatočné opatrenia štátnej pomoci, ktoré môžu štáty EZVO dočasne poskytnúť na nápravu ťažkostí, s ktorými sa v súčasnosti niektoré podniky stretávajú v súvislosti s prístupom k financiám, a na podporu investícií na dosiahnutie environmentálnych cieľov.
- (12) Navrhnuté nástroje pomoci sú podľa dozorného orgánu najvhodnejšími nástrojmi na dosiahnutie uvedených cieľov.
2. VŠEOBECNÉ OPATRENIA HOSPODÁRSKEJ POLITIKY
- (13) Plán obnovy bol prijatý s cieľom reagovať na súčasnú hospodársku situáciu. Vzhľadom na rozsah krízy potrebuje Spoločenstvo koordinovaný prístup, dostatočne veľký a ambiciózný na to, aby sa ním obnovila dôvera spotrebiteľov a podnikateľov. To isté platí pre obnovu v štátoch EZVO.
- (14) Medzi strategické ciele plánu obnovy patrí:
- pohotová stimulácia dopytu a zvyšovanie dôvery spotrebiteľa,
 - znižovanie nákladov obyvateľstva spojených s hospodárskym poklesom a jeho vplyvu na najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva. Mnoho pracovníkov a ich rodín je alebo bude zasiahnutých krízou. Môžu sa však prijať opatrenia na zastavenie znižovania počtu pracovných miest a následne opatrenia, ktoré pomôžu občanom rýchlo sa vrátiť na trh práce, a teda neostávať dlhodobo nezamestnanými,
 - pomoc Európe pripraviť sa na to, aby v čase, keď sa vráti obdobie rastu, využila všetky príležitosti a dosiahla, aby európske hospodárstvo spĺňalo požiadavky konkurencieschopnosti a udržateľnosti a potreby budúcnosti, ako je uvedené v lisabonskej stratégii. To znamená podporu inovácie, budovanie znalostnej ekonomiky a urýchlenie prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo s efektívnym využitím zdrojov.
- (15) Štáty EZVO majú na dosiahnutie týchto cieľov už viaceré nástroje, ktoré nepredstavujú štátnu pomoc. Niektoré podniky napríklad môžu v súčasnosti čeliť ešte náročnejším ťažkostiam pri prístupe k financiám ako iné, čím sa nevyhnutné financovanie pre ich rast a implementácia plánovaných investícií môžu oddialiť alebo dokonca ohroziť. Na tento účel by mohli štáty EZVO prijať súbor všeobecných opatrení hospodárskej politiky, ktoré sa budú týkať všetkých podnikov na ich území. Takéto opatrenia by preto nespádali do rozsahu pravidiel štátnej pomoci a ich cieľom by bolo dočasné uľahčenie finančných ťažkostí v krátkodobom a strednodobom horizonte. Mohli by sa napríklad predĺžiť lehoty na zaplatenie, pokiaľ ide o platby sociálneho zabezpečenia a podobné platby alebo dokonca dane, alebo by sa mohli prijať opatrenia pre zamestnancov. Ak sú takéto opatrenia určené všetkým podnikom, nie sú v zásade štátnou pomocou.

- (16) Štáty EZVO môžu tiež poskytnúť finančnú podporu priamo spotrebiteľom napríklad pri vyradení starých výrobkov a/alebo kúpe nových ekologických výrobkov. Ak sa takéto pomoc poskytuje bez diskriminácie na základe pôvodu výrobkov, nepredstavuje štátnu pomoc.
- (17) Okrem toho všeobecné programy Spoločenstva ako napríklad rámcový program pre konkurencieschopnosť a inovácie (2007 až 2013) ustanovený rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 1639/2006/ES⁽⁵⁾ a siedmy rámcový program Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013) ustanovený rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES⁽⁶⁾ o siedmom rámcovom programe sa môžu čo najlepšie využiť, aby priniesli podporu v prospech malých a stredných, ale aj veľkých podnikov.

3. ŠTÁTNA POMOC, KTORÁ JE MOŽNÁ PODĽA PLATNÝCH NÁSTROJOV

- (18) Počas niekoľkých posledných rokov dozorný orgán výrazne zmodernizoval pravidlá štátnej pomoci s cieľom podporiť štáty EZVO, aby lepšie zameriavali podporu z verejných prostriedkov na udržateľné investície, a teda prispeli k lisabonskej stratégii. V tejto súvislosti sa osobitný dôraz kládol na malé a stredné podniky, čo bolo doplnené o širšie príležitosti pre poskytovanie štátnej pomoci. Pravidlá štátnej pomoci boli okrem toho značne zjednodušené a zefektívnené nedávno prijatým Všeobecným nariadením o skupinových výnimkách⁽⁷⁾ ktoré teraz ponúka štátom EZVO širokú škálu opatrení štátnej pomoci s minimálnou administratívnu záťažou. V súčasnej hospodárskej situácii majú osobitný význam tieto platné nástroje štátnej pomoci:
- (19) Nariadenie *de minimis*⁽⁸⁾ prispôbené Dohode o EHP stanovuje, že opatrenia pomoci v hodnote do výšky 200 000 EUR pre jeden podnik počas akéhokoľvek obdobia 3 rokov nepredstavujú štátnu pomoc v zmysle Dohody o EHP. V tomto nariadení sa tiež stanovuje, že záruky do výšky 1,5 milióna EUR neprekračujú strop *de minimis*, a preto nepredstavujú štátnu pomoc. Štáty EZVO preto môžu poskytovať takéto záruky bez výpočtu zodpovedajúceho ekvivalentu pomoci a bez administratívnej záťaže.
- (20) Uvedené Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách (VNSV) tvorí základný prvok pravidiel štátnej pomoci, ktorým sa zjednodušuje konanie vo veci štátnej pomoci pre niektoré dôležité opatrenia a posilňuje presmerovanie štátnej pomoci na prioritné ciele EHP. Všetky predtým existujúce skupinové výnimky sa spolu s novými oblasťami (inovácia, životné prostredie, výskum a vývoj pre veľké podniky a opatrenia súvisiace s rizikovým kapitálom pre malé a stredné podniky) zlúčili do tohto jedného dokumentu. Vo všetkých prípadoch, na ktoré sa vzťahuje VNSV, môžu štáty EZVO poskytovať štátnu pomoc bez predchádzajúcej notifikácie dozornému orgánu. Rýchlosť postupu je preto úplne v rukách štátov EZVO. VNSV je osobitne dôležité pre malé a stredné podniky, pretože poskytuje osobitné pravidlá o investičnej pomoci a pomoci na podporu zamestnanosti výlučne pre malé a stredné podniky. Okrem toho všetkých 26 zahrnutých opatrení je dostupných pre malé a stredné podniky. Prostredníctvom nich majú štáty EZVO možnosť podporiť malé a stredné podniky počas rôznych štádií ich vývoja a pomáhať im v oblastiach siahajúcich od prístupu k financiám až k výskumu a vývoju, inováciám, vzdelávaniu, zamestnanosti a k opatreniam v oblasti životného prostredia atď.
- (21) Nové usmernenia o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia⁽⁹⁾ zaisťujú, aby štáty EZVO mohli poskytnúť štátnu pomoc okrem iného takto:
- pomoc podnikom, ktoré zlepšujú svoju environmentálnu výkonnosť nad rámec noriem Spoločenstva, alebo ak normy Spoločenstva neexistujú, pomoc do výšky 70 % mimoriadnych investičných nákladov (do výšky 80 % v oblasti ekologickej inovácie) pre malé podniky a do 100 % mimoriadnych investičných nákladov, ak sa pomoc poskytuje na základe skutočne konkurenčného postupu predkladania ponúk, a to tiež v prípade veľkých podnikov; pomoc na včasnú adaptáciu na budúce normy Spoločenstva a pomoc na environmentálne štúdie je tiež dovolená,
 - v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a kogenerácie môžu štáty EZVO poskytnúť prevádzkovú pomoc na pokrytie mimoriadnych výrobných nákladov,
 - na dosiahnutie environmentálnych cieľov úspory energie a zníženia emisií skleníkových plynov môžu štáty EZVO poskytnúť pomoc, ktorá umožní podnikom dosiahnuť úspory energie, a pomoc na obnoviteľné zdroje energie a kogeneráciu až do výšky 80 % mimoriadnych investičných nákladov pre malé podniky a až do 100 % mimoriadnych investičných nákladov, ak sa pomoc poskytuje na základe skutočne konkurenčného postupu predkladania ponúk.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ L 310, 9.11.2006, s. 15.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 412, 30.12.2006, s. 1.

⁽⁷⁾ Nariadenie Komisie (ES) č. 800/2008 zo 6. augusta 2008 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článkov 87 a 88 zmluvy (Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách) (Ú. v. EÚ L 214, 9.8.2008, s. 3), začlenené do Dohody o EHP ako bod 1j prílohy XV k dohode rozhodnutím č. 120/2008 zo 7. novembra 2008 (Ú. v. EÚ L 339, 18.12.2008, s. 111, a dodatok EHP č. 79, 18.12.2008), ktoré nadobudlo účinnosť 8. 11. 2008.

⁽⁸⁾ Nariadenie Komisie (ES) č. 1998/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES pri pomoci *de minimis* (Ú. v. EÚ L 379, 28.12.2006, s. 5), začlenené do Dohody o EHP ako bod 1ea prílohy XV k dohode rozhodnutím č. 29/2007 (Ú. v. EÚ L 209, 9.8.2007, s. 52, a dodatok EHP č. 38, 9.8.2007, s. 34), ktoré nadobudlo účinnosť 28. 4. 2007.

⁽⁹⁾ Aktualizované znenie usmernení o štátnej pomoci sa nachádza na webovej stránke dozorného orgánu: http://www.efasurv.int/fieldswork/fieldstateaid/state_aid_guidelines

- (22) Dňa 7. februára 2007 prijal dozorný orgán nové usmernenia o štátnej pomoci na výskum, vývoj a inovácie. Toto znenie obsahuje nové ustanovenia o inovácii osobitne zamerané na malé a stredné podniky, čo tiež zodpovedá lepšiemu zameriavaniu pomoci smerom k vytváraniu zamestnanosti a rastu v súlade s lisabonskou stratégiou. Štáty EZVO môžu najmä poskytnúť štátnu pomoc okrem iného takto:
- pomoc na projekty v oblasti výskumu a vývoja, najmä pomoc na základný výskum do výšky 100 % oprávnených nákladov a pomoc na priemyselný výskum do výšky 80 % pre malé podniky,
 - pomoc pre mladé inovačné podniky do výšky 1 milióna EUR a dokonca viac v podporovaných regiónoch, pomoc inovačným zoskupeniam a pomoc na inovačné podporné služby,
 - pomoc na prenájom vysokokvalifikovaných pracovníkov, pomoc na štúdie technickej realizovateľnosti, pomoc na inováciu procesu a organizácie v službách a pomoc na náklady súvisiace s právami priemyselného vlastníctva pre malé a stredné podniky.
- (23) Vzdelávanie je ďalším kľúčovým prvkom konkurencieschopnosti. Je zásadne dôležité, aby sa investície do vzdelávania zachovali dokonca aj v období rastúcej nezamestnanosti s cieľom rozvíjať nové znalosti. Podľa nového VNSV môžu štáty EZVO poskytnúť podnikom všeobecnú, ako aj osobitnú pomoc na vzdelávanie do celkovej výšky 80 % oprávnených nákladov.
- (24) V roku 2008 prijal dozorný orgán nové usmernenia o štátnej pomoci vo forme záruk, ktoré stanovujú podmienky, za ktorých verejné záruky za pôžičky nepredstavujú štátnu pomoc. V súlade s uvedenými usmerneniami sa záruky nepovažujú za štátnu pomoc najmä vtedy, ak sa za tieto záruky zaplatí trhovú cenu. Okrem spresnenia podmienok rozhodujúcich o existencii alebo absencii pomoci vo forme záruk sa novými usmerneniami prvýkrát zavádzajú aj osobitné poplatky za zabezpečenie pre malé a stredné podniky, ktoré umožňujú jednoduchšie, avšak zároveň bezpečné použitie záruk s cieľom posilniť financovanie malých a stredných podnikov.
- (25) Nové usmernenia o štátnej pomoci a rizikovom kapitáli pre malé a stredné podniky boli prijaté dozorným orgánom 25. októbra 2006. Tieto usmernenia sa zameriavajú na inovatívne a rýchlo rastúce malé a stredné podniky – kľúčové ťažisko lisabonskej stratégie. Dozorný orgán zaviedol nový bezpečný prah 1,5 milióna EUR pre cieľový malý a stredný podnik, čo je nárast o 50 %. Do výšky tohto stropu dozorný orgán akceptuje, že alternatívne spôsoby financovania z finančných trhov spravidla chýbajú (to znamená že existuje trhové zlyhanie). Okrem toho bola štátna pomoc na rizikový kapitál zahrnutá do VNSV.
- (26) V znevýhodnených regiónoch môžu štáty EZVO poskytnúť investičnú pomoc na vytváranie nových prevádzkarní, rozširovanie existujúcich prevádzkarní alebo diverzifikáciu výrobkov v súlade s Usmerneniami pre národnú regionálnu pomoc na roky 2007 – 2013 platnými od januára 2007.
- (27) Nové Usmernenia pre národnú regionálnu pomoc na roky 2007 – 2013 zavádzajú aj novú formu pomoci, ktorou sa v podporovaných oblastiach majú poskytnúť stimuly na podporu zakladania podnikov a rozvoj malých podnikov v skorších fázach.
- (28) Štáty EZVO môžu tiež poskytnúť pomoc podnikom, ktoré potrebujú verejnú pomoc, podľa platných usmernení o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach. Na tento účel môžu štáty EZVO notifikovať schémy pomoci pre malé a stredné podniky na záchranu a/alebo reštrukturalizáciu.
4. UPLATŇOVANIE ČLÁNKU 61 ODS. 3 PÍSM. B)
- 4.1. Všeobecné zásady
- (29) Podľa článku 61 ods. 3 písm. b) Dohody o EHP môže dozorný orgán vyhlásiť za zlučiteľnú s uplatňovaním Dohody o EHP pomoc „na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve štátu EZVO“. Toto ustanovenie je totožné s článkom 87 ods. 3 písm. b) Zmluvy o ES, v súvislosti s ktorým Súd prvého stupňa Európskych spoločenstiev rozhodol, že poruchy musia mať dosah na celé hospodárstvo daného členského štátu, a nie iba na jeden z jeho regiónov alebo jednu z častí jeho územia. Toto je navyše v súlade s potrebou prísneho výkladu každého odchýlného ustanovenia, akým je článok 61 ods. 3 písm. b) Dohody o EHP ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁾ Spojené veci T-132/96 a T-143/96 *Freistaat Sachsen a Volkswagen AG/Komisia*, Zb. 1999, s. ECR II-3663, bod 167.

- (30) Tento prísny výklad Komisia dôsledne uplatňuje pri svojom rozhodovaní⁽¹¹⁾. Dozorný orgán takisto prijal prísny výklad článku 61 ods. 3 písm. b) Dohody o EHP⁽¹²⁾.
- (31) V tejto súvislosti dozorný orgán usudzuje, že okrem pomoci na záchranu finančného systému si súčasná globálna finančná kríza vyžaduje výnimočné politické opatrenia.
- (32) Touto krízou budú zasiahnuté všetky štáty EZVO, hoci rôznymi spôsobmi a v rôznej miere, pričom je pravdepodobné, že nezamestnanosť sa zvýši, dopyt klesne a fiškálna situácia sa zhorší.
- (33) Vzhľadom na závažnosť súčasnej finančnej krízy a na jej vplyv na celkové hospodárstvo štátov EZVO sa dozorný orgán domnieva, že na nápravu týchto ťažkostí je poskytnutie niektorých druhov štátnej pomoci na časovo obmedzené obdobie prípustné a tieto druhy pomoci môžu byť vyhlásené za zlučiteľné s uplatňovaním Dohody o EHP na základe článku 61 ods. 3 písm. b) tejto dohody.

4.2. Zlučiteľná obmedzená výška pomoci

4.2.1. Existujúci rámec

- (34) V článku 2 nariadenia *de minimis*⁽¹³⁾ prispôbeného Dohode o EHP sa stanovuje, že:

„Za opatrenia pomoci, ktoré nespĺňajú všetky kritéria článku 61 ods. 1 Dohody o EHP, a teda sú oslobodené od oznamovacej povinnosti ustanovenej v článku 2 časti II protokolu 3 k Dohode o dozore a súde, sa považujú opatrenia, ktoré spĺňajú podmienky ustanovené v odsekoch 2 až 5 tohto článku.

Celková pomoc *de minimis* poskytnutá akémukoľvek podniku nesmie presiahnuť 200 000 EUR v priebehu akéhokoľvek obdobia troch fiškálnych rokov. Celková pomoc *de minimis* udelená akémukoľvek podniku pôsobiacemu v sektore cestnej dopravy nesmie prekročiť 100 000 EUR v priebehu troch fiškálnych rokov. Tieto stropy by sa mali uplatňovať bez ohľadu na formu alebo vytýčený cieľ pomoci *de minimis*, ako aj nezávisle od toho, či pomoc poskytnutá štátu EZVO je financovaná úplne alebo čiastočne zo zdrojov Spoločenstva. Obdobie by sa malo stanoviť na základe fiškálnych rokov, ktoré uplatňuje podnik v príslušnom štáte EZVO“.

4.2.2. Nové opatrenie

- (35) Finančná kríza ovplyvňuje nielen štrukturálne slabé podniky, ale aj podniky, ktoré budú čeliť prudkému nedostatku alebo dokonca nedostupnosti úverov. Zlepšenie finančnej situácie týchto podnikov bude mať pozitívne účinky pre celé hospodárstvo EHP.
- (36) Vzhľadom na súčasnú hospodársku situáciu sa preto považuje za nevyhnutné, aby sa dočasne umožnilo poskytovanie obmedzenej výšky pomoci, ktorá však bude patriť do pôsobnosti článku 61 ods. 1 Dohody o EHP, keďže prekračuje strop uvedený v nariadení *de minimis*.
- (37) Dozorný orgán bude považovať takúto štátnu pomoc za zlučiteľnú s uplatňovaním Dohody o EHP na základe článku 61 ods. 3 písm. b), ak boli splnené všetky tieto podmienky:
- a) pomoc neprekročí hotovostný grant vo výške 500 000 EUR pre podnik; všetky uvedené čísla musia byť vyjadrené ako hrubá suma, čiže pred odrátaním dane alebo iných nákladov; ak sa pomoc poskytuje inou formou ako formou grantu, výška pomoci sa rovná ekvivalentu hrubého grantu;
- b) pomoc sa poskytne vo forme schémy pomoci;
- c) pomoc sa poskytne firmám, ktoré neboli v ťažkostiach⁽¹⁴⁾ k 1. júlu 2008; môže sa poskytnúť aj firmám, ktoré neboli k tomuto dátumu v ťažkostiach, avšak sa do ťažkostí dostali v dôsledku globálnej finančnej a hospodárskej krízy;

⁽¹¹⁾ Rozhodnutie Komisie 98/490/ES vo veci C 47/96 *Crédit Lyonnais* (Ú. v. ES L 221, 8.8.1998, s. 28), bod 10.1; rozhodnutie Komisie 2005/345/ES vo veci C 28/02 *Bankgesellschaft Berlin* (Ú. v. EÚ L 116, 4.5.2005, s. 1), bod 153 a nasledujúce, a rozhodnutie Komisie 2008/263/ES vo veci C 50/06 *BAWAG* (Ú. v. EÚ L 83, 26.3.2008, s. 7), bod 166. Pozri aj rozhodnutie Komisie vo veci NN 70/07 *Northern Rock* (Ú. v. EÚ C 43, 16.2.2008, s. 1) a rozhodnutie Komisie zo 4. júna 2008 vo veci C 9/08 *SachsenLB*, zatiaľ neuverejnené.

⁽¹²⁾ Dozorný orgán nikdy neschválil opatrenie pomoci na základe článku 61 ods. 3 písm. b) Dohody o EHP.

⁽¹³⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 8.

⁽¹⁴⁾ Pre veľké podniky pozri bod 2.1 usmernení o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach. Pre malé a stredné podniky pozri článok 1 ods. 7 všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách týkajúci sa vymedzenia pojmov.

- d) pomoc nie je pomocou na vývoz alebo pomocou, ktorá uprednostňuje domáce výrobky pred dovážanými výrobkami;
- e) pomoc sa poskytne najneskôr 31. decembra 2010;
- f) pred tým, ako sa pomoc poskytne, štát EZVO získa vyhlásenie od daného podniku v písomnej alebo elektronickej forme o akejkoľvek inej pomoci *de minimis* a pomoci súvisiacej s týmto opatrením, ktorú podnik získal v aktuálnom fiškálnom roku, a overí, že týmto poskytnutím celková výška pomoci získaná podnikom v období od 1. januára 2008 do 31. decembra 2010 nepresiahne strop 500 000 EUR;
- g) schéma pomoci sa neuplatňuje na podniky pôsobiace v oblasti primárnej produkcie poľnohospodárskych produktov; bude sa uplatňovať na podniky pôsobiace v oblasti spracovania a marketingu poľnohospodárskych produktov⁽¹⁵⁾ okrem prípadov, keď sa výška pomoci určuje na základe ceny alebo množstva takýchto produktov kúpených od primárnych výrobcov alebo umiestnených na trh týmto podnikom, alebo ak je pomoc podmienená tým, že je čiastočne alebo úplne presunutá na primárnych výrobcov⁽¹⁶⁾.

4.3. Pomoc vo forme záruk

4.3.1. Existujúci rámec

- (38) Cieľom usmernení o štátnej pomoci vo forme záruk je poskytnúť štátom EZVO podrobné pokyny k zásadám, z ktorých dozorný orgán zamýšľa vychádzať pri svojom výklade článkov 61 a 62 Dohody o EHP a pri ich uplatňovaní v oblasti štátnych záruk. V usmerneniach sa najmä špecifikujú podmienky, za ktorých sa existencia štátnej pomoci môže považovať za vylúčenú. Neposkytujú sa v nich kritériá zlučiteľnosti pre posúdenie záruk.

4.3.2. Nové opatrenie

- (39) Aby sa ďalej podporil prístup k financiam a znížila sa súčasná vysoká averzia bánk voči riziku, považuje Komisia dotované záruky za pôžičky počas obmedzeného časového obdobia za vhodné a správne ciele riešenie na uľahčenie prístupu podnikov k financiam.
- (40) Dozorný orgán bude považovať takúto štátnu pomoc za zlučiteľnú s uplatňovaním Dohody o EHP na základe článku 61 ods. 3 písm. b) tejto dohody, ak boli splnené všetky tieto podmienky:
- a) v prípade malých a stredných podnikov štáty EZVO znížia ročný poplatok, ktorý treba zaplatiť za nové záruky, až o 25 % v súlade s ustanoveniami o zabezpečení v usmerneniach o štátnej pomoci vo forme záruk⁽¹⁷⁾;
- b) v prípade veľkých podnikov štáty EZVO tiež znížia ročný poplatok za nové záruky vypočítaný na základe tých istých ustanovení o zabezpečení až o 15 %;
- c) ak sa prvok pomoci v záručných schémach vypočítava pomocou metodických postupov, ktoré dozorný orgán už prijal po notifikácii týchto schém na základe nariadenia začleneného do Dohody o EHP v oblasti štátnej pomoci⁽¹⁸⁾ môžu štáty EZVO tiež podobne znížiť ročný poplatok, ktorý sa má zaplatiť za nové záruky, v prípade malých a stredných podnikov až o 25 % a v prípade veľkých podnikov až o 15 %;

⁽¹⁵⁾ V súlade s definíciou v článku 2.3 ods. 2.4 nariadenia Komisie (ES) č. 1857/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o štátnej pomoci pre malé a stredné podniky (MSP) pôsobiace v poľnohospodárskej výrobe, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 70/2001 (Ú. v. EÚ L 358, 16.12.2006, s. 3).

⁽¹⁶⁾ Na to, aby sa ustanovenia o štátnej pomoci obsiahnuté v článkoch 61 až 63 Dohody o EHP uplatňovali, musí byť štátna pomoc poskytnutá podniku, ktorý vyrába výrobky patriace medzi výrobky, na ktoré sa vzťahuje Dohoda o EHP. V článku 8 ods. 3 dohody sa uvádza, že „pokiaľ nie je inak uvedené, ustanovenia tejto dohody sa uplatnia iba na: a) výrobky, na ktoré sa vzťahujú kapitoly 25 až 97 Harmonizovaného systému opisu komodít a kódovania, s výnimkou výrobkov uvedených v protokole 2, b) výrobky uvedené v protokole 3, ktoré podliehajú špecifickým dojednaniám uvedeným v tomto protokole.“ Poľnohospodárske výrobky, pokiaľ nepatria do kapitol 25 až 97 Harmonizovaného systému opisu komodít a kódovania a nie sú ani uvedené v protokole 3, nepatria do všeobecného rozsahu pôsobnosti Dohody o EHP.

⁽¹⁷⁾ Toto zahŕňa možnosť, že štáty EZVO v prípade malých a stredných podnikov, ktoré nemajú úverovú históriu alebo rating vychádzajúci zo súvahy, tak ako niektoré spoločnosti so špeciálnym určením alebo začínajúce spoločnosti, osobitný poplatok za zabezpečenie stanovený v usmerneniach na výšku 3,8 % znížia až o 25 %.

⁽¹⁸⁾ Ako napr. Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách alebo nariadenie Komisie (ES) č. 1628/2006 z 24. októbra 2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 zmluvy na národnú regionálnu investičnú pomoc (Ú. v. EÚ L 302, 1.11.2006, s. 29), ktoré sa vložilo do Dohody o EHP ako bod 1i prílohy XV k dohode rozhodnutím č. 157/2006 (Ú. v. EÚ L 89, 29.3.2007, s. 33, a dodatok EHP č. 15, 29.3.2007, s. 26), pod podmienkou, že schválená metodológia výslovne rieši druh záruk a druh zodpovedajúcich operácií, o ktoré ide.

- d) maximálna výška pôžičky nesmie presahovať celkové ročné mzdové náklady príjemcu (vrátane sociálnych odvodov, ako aj nákladov na zamestnancov pracujúcich v lokalite spoločnosti, avšak platených subdodávateľmi) za rok 2008. V prípade spoločností založených 1. januára 2008 alebo po 1. januári 2008 nesmie maximálna výška pôžičky presahovať odhadované ročné mzdové náklady počas prvých dvoch rokov pôsobenia;
- e) záruky budú poskytnuté najneskôr do 31. decembra 2010;
- f) záruka nepresiahne 90 % pôžičky;
- g) záruka sa môže týkať pôžičiek na investície, ako aj na prevádzkový kapitál;
- h) zníženie poplatku za záruku sa uplatňuje počas obdobia najviac dvoch rokov od poskytnutia záruky;
- i) štátna pomoc sa poskytne firmám, ktoré neboli v ťažkostiach ⁽¹⁹⁾ k 1. júlu 2008. Môže sa poskytnúť firmám, ktoré neboli k tomuto dátumu v ťažkostiach, avšak sa do ťažkostí dostali v dôsledku globálnej finančnej a hospodárskej krízy.

4.4. Pomoc vo forme dotovaných úrokových sadzieb

4.4.1. Existujúci rámec

- (41) Usmernenia o referenčných a diskontných sadzbách stanovujú spôsob výpočtu referenčnej sadzby, ktorá vychádza z jednoročnej medzibankovej ponukovej úrokovej sadzby (IBOR) zvýšenej o marže v rozpätí od 60 do 1 000 základných bodov v závislosti od úverovej schopnosti príslušnej spoločnosti a od úrovne ponúknutého kolaterálu. Ak štáty EZVO uplatňujú túto metódu, úroková sadzba nezahŕňa štátnu pomoc.

4.4.2. Nové opatrenie

- (42) Podniky môžu mať za súčasnej trhovej situácie ťažkosti pri hľadaní financií. Dozorný orgán preto akceptuje, že verejné alebo súkromné pôžičky sa poskytujú s úrokovou sadzbou, ktorá sa rovná aspoň výške jednodňovej (overnight) sadzby centrálnej banky plus poplatok, ktorý sa rovná rozdielu medzi priemernou jednoročnou medzibankovou sadzbou a priemernou jednodňovou (overnight) sadzbou centrálnej banky v období od 1. januára 2007 do 30. júna 2008, plus poplatok za úverové riziko zodpovedajúce rizikovému profilu príjemcu, ako sa uvádza v usmerneniach dozorného orgánu o referenčných a diskontných sadzbách.
- (43) Prvok pomoci obsiahnutý v rozdielu medzi touto úrokovou sadzbou a referenčnou sadzbou vymedzenou v usmerneniach o referenčných a diskontných sadzbách sa bude dočasne považovať za prvok zlučiteľný s uplatňovaním Dohody o EHP na základe článku 61 ods. 3 písm. b), ak sú splnené tieto podmienky:
- a) táto metóda sa vzťahuje na všetky zmluvy uzavreté do 31. decembra 2010; Môže sa týkať pôžičiek s akoukoľvek dobou trvania: Znížené úrokové sadzby sa môžu uplatňovať na platby úrokov pred 31. decembrom 2012 ⁽²⁰⁾. Na pôžičky po tomto dátume sa uplatňuje úroková sadzba, ktorá zodpovedá aspoň sadzbe vymedzenej v usmerneniach o referenčných a diskontných sadzbách;
- b) štátna pomoc sa poskytne firmám, ktoré neboli v ťažkostiach k 1. júlu 2008 ⁽²¹⁾. Môže sa poskytnúť firmám, ktoré neboli k tomuto dátumu v ťažkostiach, avšak sa do ťažkostí dostali v dôsledku globálnej finančnej a hospodárskej krízy.

4.5. Pomoc na výrobu ekologických výrobkov

4.5.1. Existujúci rámec

- (44) Usmernenia o referenčných a diskontných sadzbách stanovujú spôsob výpočtu referenčnej sadzby, ktorá vychádza z jednoročnej medzibankovej ponukovej úrokovej sadzby (IBOR) zvýšenej o marže v rozpätí od 60 do 1 000 základných bodov v závislosti od úverovej schopnosti príslušnej spoločnosti a od úrovne ponúknutého kolaterálu. Ak štáty EZVO uplatňujú túto metódu, úroková sadzba nezahŕňa štátnu pomoc.

⁽¹⁹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 14.

⁽²⁰⁾ Štáty EZVO, ktoré chcú toto opatrenie využiť, musia uverejňovať online denné jednodňové (overnight) sadzby a musia ich poskytnúť dozornému orgánu.

⁽²¹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 14.

4.5.2. Nové opatrenie

- (45) V dôsledku súčasnej finančnej krízy majú podniky takisto viac ťažkostí pri získavaní prístupu k financiam pre výrobu ekologickejších výrobkov. Pomoc vo forme záruk nemusí postačovať na financovanie finančne náročných projektov, ktoré sa zameriavajú na zvýšenie ochrany životného prostredia tým, že sa skôr adaptujú na budúce normy, ktoré ešte nenadobudli účinnosť, alebo idú nad rámec týchto noriem.
- (46) Dozorný orgán zastáva názor, že dosiahnutie environmentálnych cieľov by napriek finančnej kríze malo zostať prioritou. Výroba ekologickejších výrobkov, vrátane energeticky efektívnych výrobkov, je v spoločnom záujme EHP a je dôležité, aby finančná kríza nebola prekážkou pri dosahovaní tohto cieľa.
- (47) Preto by mohli dodatočné opatrenia vo forme dotovaných pôžičiek podporovať výrobu tzv. ekologických výrobkov. Dotované pôžičky však môžu vážne narušovať hospodársku súťaž, a preto by mali byť prísne obmedzené na špecifické situácie a cielené investície.
- (48) Dozorný orgán zastáva názor, že počas obmedzeného obdobia by štáty EZVO mali mať možnosť poskytnúť pomoc vo forme zníženia úrokovej sadzby.
- (49) Dozorný orgán bude na základe článku 61 ods. 3 písm. b) Dohody o EHP považovať za zlučiteľnú s uplatňovaním Dohody o EHP akúkoľvek pomoc vo forme zníženia úrokovej sadzby pre investičné pôžičky, ktorá spĺňa všetky tieto podmienky:
- a) pomoc súvisí s investičnými pôžičkami na financovanie projektov spočívajúcich vo výrobe nových výrobkov, ktoré výrazne zlepšia ochranu životného prostredia;
 - b) pomoc je nevyhnutná na začatie nového projektu; v prípade existujúcich projektov sa môže pomoc poskytnúť, ak sa z dôvodov novej hospodárskej situácie stane nevyhnutnou na pokračovanie projektu;
 - c) pomoc sa poskytne len na projekty spočívajúce vo výrobe výrobkov zameraných na zvýšenie úrovni životného prostredia, ktoré sa skôr adaptujú na budúce výrobkové normy Spoločenstva, ktoré ešte nenadobudli účinnosť alebo idú nad rámec týchto noriem ⁽²²⁾;
 - d) v prípade výrobkov týkajúcich sa včasnej adaptácie na budúce environmentálne normy Spoločenstva alebo výrobkov, ktoré idú nad rámec týchto noriem, sa musí začať s investíciou najneskôr 31. decembra 2010 s cieľom uviesť výrobky na trh najmenej dva roky pred nadobudnutím účinnosti normy;
 - e) pôžičky môžu pokrývať investičné náklady na hmotný a nehmotný majetok ⁽²³⁾ s výnimkou pôžičiek na investície, ktoré predstavujú výrobné kapacity na trhoch výrobkov vo výške viac ako 3 % ⁽²⁴⁾ kde priemerná ročná miera rastu zrejmej spotreby na trhu EHP meraná hodnotovými údajmi v období piatich rokov pred začiatkom investície zostala pod hodnotou priemernej ročnej miery rastu hrubého domáceho produktu v EHP počas toho istého referenčného obdobia piatich rokov;
 - f) pôžičky sa poskytnú do 31. decembra 2010;
 - g) pre výpočet pomoci by východiskovým bodom mala byť individuálna sadzba príjemcu vypočítaná na základe metódy uvedenej v bode 4.4.2 týchto usmernení. Na základe tejto metódy môže podnik využívať zníženie úrokovej sadzby vo výške:
 - 25 % v prípade veľkých podnikov,
 - 50 % v prípade malých a stredných podnikov;
 - h) dotovaná úroková sadzba sa uplatňuje počas obdobia najviac dvoch rokov od poskytnutia pôžičky;

⁽²²⁾ Pod budúcou výrobkovou normou Spoločenstva sa rozumie záväzná norma Spoločenstva, ktorá stanovuje požadovanú úroveň ochrany životného prostredia pre výrobky predávané v Európskej únii a ktorá bola prijatá, ale ešte nenadobudla účinnosť.

⁽²³⁾ Ako je to definované v bode 70 usmernení o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia.

⁽²⁴⁾ Definované podľa bodu 58 usmernení o regionálnej pomoci.

- i) zníženie úrokovej sadzby sa môže uplatniť na pôžičky, ktoré poskytuje štát alebo verejné finančné inštitúcie, a na pôžičky poskytované súkromnými finančnými inštitúciami. Zabezpečiť by sa mala nediskriminácia medzi verejnými a súkromnými subjektmi;
- j) štátna pomoc sa poskytne firmám, ktoré neboli v ťažkostiach ⁽²⁵⁾ k 1. júlu 2008; môže sa poskytnúť aj firmám, ktoré neboli k tomuto dátumu v ťažkostiach, avšak sa do ťažkostí dostali v dôsledku globálnej finančnej a hospodárskej krízy;
- k) štáty EZVO zabezpečia, aby pomoc nebola nepriamo ani priamo prevedená na finančné subjekty.

4.6. Opatrenia v oblasti rizikového kapitálu

4.6.1. Existujúci rámec

- (50) Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci a rizikovom kapitáli pre malé a stredné podniky stanovujú podmienky, za ktorých sa štátna pomoc podporujúca investíciu do rizikového kapitálu môže považovať za zlučiteľnú s uplatňovaním Dohody o EHP v súlade s článkom 61 ods. 3 Dohody o EHP.
- (51) Na základe skúseností získaných pri uplatňovaní usmernení o štátnej pomoci a rizikovom kapitáli pre malé a stredné podniky sa dozorný orgán domnieva, že v EHP neexistuje všeobecné zlyhanie trhu rizikového kapitálu. Dozorný orgán však uznáva, že pri niektorých druhoch investícií na určitých stupňoch vývoja podnikov existujú trhové medzery, ktoré vyplývajú z nedokonalého zladenia ponuky a dopytu v súvislosti s rizikovým kapitálom a možno ich vo všeobecnosti označiť ako nedostatok vlastného kapitálu.
- (52) V bode 4.3 uvedených usmernení sa stanovuje, že pre finančné tranže, ktoré nepresahujú 1,5 milióna EUR na cieľový MSP za každé obdobie dvanástich mesiacov, sa zlyhanie trhu za určitých podmienok predpokladá a štáty EZVO ho nemusia dokazovať.
- (53) V bode 5.1 písm. a) tých istých usmernení sa uvádza, že „dozorný orgán si uvedomuje sústavné kolísanie trhu s rizikovým kapitálom a nedostatok vlastného kapitálu, ako aj rôzny stupeň postihnutia podnikov trhovým zlyhaním v závislosti od ich veľkosti, od etapy vývoja ich podnikania a od ich hospodárskeho sektora. Preto je dozorný orgán pripravený uvažovať o oznámení opatrení rizikového kapitálu zlučiteľných s uplatňovaním Dohody o EHP, ktorými by sa ustanovili investičné tranže presahujúce prahovú hodnotu 1,5 milióna EUR na podnik za rok, keby sa predložil potrebný dôkaz o trhovom zlyhaní“.

4.6.2. Dočasné prispôsobenie existujúcich pravidiel

- (54) Nedávne otrasy na finančnom trhu mali negatívny vplyv na trh rizikového kapitálu pre malé a stredné podniky v počiatočnom štádiu rastu, pretože sa znížila dostupnosť rizikového kapitálu. V dôsledku značne zvýšeného aktuálneho vnímania rizika súvisiaceho s rizikovým kapitálom, ktoré je spôsobené neistotami vyplývajúcimi z očakávania možných nižších výnosov, investori v súčasnosti skôr investujú do bezpečnejších aktív, ktorých riziká sa dajú jednoduchšie posúdiť v porovnaní s investíciami do rizikového kapitálu. Nelikvidná povaha investícií do rizikového kapitálu sa navyše ukázala byť ďalšou prekážkou pre investorov. Existujú dôkazy o tom, že obmedzená likvidita v súčasných trhových podmienkach, ktorá z toho vyplýva, rozšírila nedostatok vlastného kapitálu pre malé a stredné podniky. Považuje sa preto za vhodné, aby sa dočasne zvýšil bezpečný prah pre investície do rizikového kapitálu, čo by umožnilo prispôbiť sa zvýšenému nedostatku vlastného kapitálu a dočasne znížiť percento minimálneho podielu súkromného investora na 30 % aj v prípade opatrení zameraných na malé a stredné podniky v iných ako podporovaných oblastiach.
- (55) V súlade s tým sa na základe článku 61 ods. 3 písm. b) Dohody o EHP určité limity stanovené v usmerneniach o štátnej pomoci a rizikovom kapitáli pre malé a stredné podniky dočasne prispôsobujú do 31. decembra 2010 takto:
 - a) na účely bodu 4.3.1 najvyššie povolené finančné tranže sa zvyšujú na 2,5 milióna EUR z 1,5 milióna EUR na cieľový MSP počas každého obdobia dvanástich mesiacov;
 - b) na účely bodu 4.3.4 najmenšia suma financovania, ktorá musí byť poskytnutá súkromnými investormi (v rámci a mimo podporovaných oblastí), je 30 %;
 - c) iné podmienky uvedené v usmerneniach sa naďalej uplatňujú;

⁽²⁵⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 14.

d) toto dočasné prispôsobenie usmernení sa neuplatňuje na opatrenia rizikového kapitálu, na ktoré sa vzťahuje VNSV;

e) štáty EZVO môžu prispôbiť schválené schémy, aby vyhovovali dočasnému prispôsobeniu usmernení.

4.7. Kumulácia

(56) Stropy pomoci stanovené podľa týchto usmernení sa uplatňujú bez ohľadu na to, či je podpora pre dotovaný projekt financovaná úplne zo štátnych prostriedkov, alebo ju čiastočne financuje Spoločenstvo.

(57) Dočasné opatrenia pomoci uvedené v týchto usmerneniach sa nemôžu kumulovať s pomocou, ktorá patrí do pôsobnosti nariadenia *de minimis* pre tie isté oprávnené náklady. Ak už podnik získal pomoc *de minimis* pred tým, ako tento dočasný rámec nadobudol účinnosť, suma pomoci získanej podľa opatrení uvedených v bode 4.2 týchto usmernení a získanej pomoci *de minimis* nesmie presiahnuť 500 000 EUR v období medzi 1. januárom 2008 a 31. decembrom 2010. Výška pomoci *de minimis* získaná po 1. januári 2008 sa musí odpočítavať od výšky zlučiteľnej pomoci, ktorá môže byť poskytnutá na ten istý účel podľa bodov 4.3, 4.4, 4.5 alebo 4.6.

(58) Dočasné opatrenia pomoci je možné kumulovať s inou zlučiteľnou pomocou alebo inými formami financovania zo strany Spoločenstva pod podmienkou, že sa dodržia maximálna intenzita pomoci uvedená v príslušných usmerneniach alebo v nariadeniach o skupinovej výnimke.

5. ZJEDNODUŠUJÚCE OPATRENIA

5.1. Poistenie krátkodobých vývozných úverov

(59) Usmernenia o poistení krátkodobých vývozných úverov stanovujú, že obchodovateľné riziká nemôžu byť kryté poistením vývozných úverov s podporou zo strany štátov EZVO. Za obchodovateľné riziká sa považujú komerčné a politické riziká verejných a neverejných dlžníkov, ktorí sídlia v krajinách uvedených v prílohe k usmerneniam a u ktorých maximálna doba rizika predstavuje menej než dva roky. Riziká dlžníkov so sídlom v členských štátoch EÚ a v štátoch EZVO spolu so šiestimi ďalšími členmi OECD sa považujú za obchodovateľné.

(60) Dozorný orgán sa domnieva, že v dôsledku súčasnej finančnej krízy nie všetky štáty EZVO trpia nedostatkom kapacít poistenia alebo zaistenia, avšak nevyklucuje, že v niektorých krajinách by krytie obchodovateľných rizík mohlo byť v súčasnosti nedostupné.

(61) V bode 4 ods. 9 až 13 uvedených usmernení sa stanovuje, že:

„Za takýchto okolností môžu byť tieto dočasne neobchodovateľné riziká poistené na účet štátneho alebo štátom podporovaného poisťovateľa vývozných úverov, ktorý kryje neobchodovateľné riziká poistené na účet štátu alebo s jeho zárukou. V takomto prípade by poisťovateľ mal, pokiaľ je to možné, zjednotiť svoje sadzby poistného pre takéto riziká so sadzbami, ktoré si za porovnateľné druhy rizika účtujú súkromní poisťovatelia vývozných úverov.“

Štát EZVO, ktorý má v úmysle použiť túto únikovú doložku, by mal bezodkladne informovať dozorný orgán EZVO o takomto zámere. Oznámenie by malo obsahovať správu o trhu s dôkazom, že nevyhnutné krytie rizík nie je na trhu súkromného poistenia dostupné a zdôvodniť použitie tejto únikovej doložky dôkazmi predloženými dvoma veľkými známymi medzinárodnými poisťovateľmi vývozných úverov a jedným vnútroštátnym poisťovateľom vývozných úverov. Dôkaz o nedostupnosti krytia rizík na súkromnom poisťovacom trhu môže byť preukázaný v správe o trhu od nezávislého konzultanta, ktorého dozorný orgán považuje za spoľahlivého a nestranného. Toto oznámenie by okrem toho malo obsahovať opis podmienok, ktoré štátny alebo štátom podporovaný poisťovateľ vývozných úverov zamýšľa použiť s ohľadom na krytie takýchto rizík.

Dozorný orgán do dvoch mesiacov po prijatí takéhoto oznámenia preskúma, či použitie únikovej doložky je v súlade s uvedenými podmienkami a či je zlučiteľné s Dohodou o EHP.

Ak dozorný orgán zistí, že podmienky na využitie únikovej doložky sú splnené, jeho rozhodnutie o zlučiteľnosti je obmedzené na dva roky od dátumu vydania rozhodnutia za predpokladu, že trhové podmienky zdôvodňujúce použitie únikovej doložky sa počas tohto obdobia nezmenia.

Okrem toho môže dozorný orgán po konzultácii s ostatnými štátmi EZVO revidovať podmienky použitia únikovej doložky; môže taktiež rozhodnúť o jej prerušení alebo nahradení iným vhodným systémom“.

- (62) Tieto ustanovenia, ktoré sa uplatňujú na veľké a malé a stredné podniky, sú v súčasnej hospodárskej situácii vhodným nástrojom, ak je podľa štátov EZVO na súkromnom poisťovacom trhu krytie rizík pre určité obchodovateľné úverové riziká a/alebo pre určitých kupcov ochrany proti riziku nedostupné.
- (63) V tomto kontexte a s cieľom urýchliť postup štátov EZVO dozorný orgán zastáva názor, že členské štáty môžu do 31. decembra 2010 preukázať chýbajúci trh tým, že poskytnú dostatok dôkazov o nedostupnosti krytia rizík na súkromnom poisťovacom trhu. Využitie únikovej doložky sa v každom prípade bude považovať za odôvodnené, ak:
- jeden veľký známy medzinárodný poisťovateľ vývozných úverov a jeden vnútroštátny poisťovateľ vývozných úverov predložia dôkazy o tom, že takéto krytie je nedostupné, alebo
 - aspoň štyria dobre etablovaní vývozcovia v štátoch EZVO poskytnú dôkazy o odmietnutí krytia osobitných operácií zo strany poisťovateľov.
- (64) Dozorný orgán v úzkej spolupráci s dotknutými štátmi EZVO zabezpečí rýchle prijatie rozhodnutí týkajúcich sa uplatňovania únikovej doložky.

5.2. Zjednodušenie postupov

- (65) Opatrenia štátnej pomoci uvedené v týchto usmerneniach musia byť notifikované dozornému orgánu. Okrem hmotnoprávných opatrení stanovených v týchto usmerneniach sa dozorný orgán zaväzuje zabezpečiť rýchle schvaľovanie opatrení pomoci, ktoré riešia súčasnú krízu v súlade s týmito usmerneniami, pod podmienkou, že dotknutý štát EZVO bude úzko spolupracovať a poskytne všetky informácie.
- (66) Tento záväzok bude dopĺňať prebiehajúci proces, v rámci ktorého Komisia vypracúva viaceré zlepšenia svojich všeobecných konaní vo veci štátnej pomoci, aby sa tak najmä umožnilo rýchlejšie a účinnejšie prijímanie rozhodnutí v úzkej spolupráci s členskými štátmi. Tento všeobecný balík zjednodušení by mal predovšetkým zahŕňať spoločné záväzky Komisie a členských štátov zjednodušiť a predvídať konania na každom stupni zisťovania vo veci štátnej pomoci a umožniť schválenie jednoznačných prípadov v rámci skrátených lehôt.

6. MONITOROVANIE A OZNAMOVANIE

- (67) Rozhodnutím č. 195/04/COL zo 14. júla 2004 o implementácii ustanovení, na ktoré odkazuje článok 27 v časti II protokolu 3 k Dohode o dozore a súde stanovujúci podrobné pravidlá uplatňovania článku 1 v časti I protokolu 3 k Dohode o dozore a súde, sa od štátov EZVO vyžaduje, aby predložili svoje ročné správy dozornému orgánu.
- (68) Do 31. júla 2009 musia štáty EZVO predložiť dozornému orgánu zoznam schém zavedených na základe týchto usmernení.
- (69) Štáty EZVO musia zabezpečiť, aby sa viedli podrobné záznamy o poskytovaní pomoci ustanovenej v týchto usmerneniach. Tieto záznamy, ktoré musia obsahovať všetky informácie potrebné na preukázanie toho, že sa dodržali potrebné podmienky, sa musia archivovať desať rokov a na požiadanie predložiť dozornému orgánu. Štáty EZVO musia najmä získať informácie preukazujúce, že prijímatelia pomoci podľa opatrení uvedených v bodoch 4.2, 4.3, 4.4 a 4.5 neboli k 1. júlu 2008 firmami v ťažkostiach.
- (70) Okrem toho by mali štáty EZVO do 31. októbra 2009 predložiť dozornému orgánu správu o opatreniach zavedených na základe týchto usmernení. Správa by mala najmä obsahovať skutočnosti, ktoré preukazujú potrebu, aby dozorný orgán zachoval opatrenia upravené v týchto usmerneniach po 31. decembri 2009, ako aj podrobné informácie o environmentálnom prínose dotovaných pôžičiek. Štáty EZVO musia takisto poskytnúť tieto informácie pre každý nasledujúci rok, počas ktorého sa budú uplatňovať tieto usmernenia, a to do 31. októbra každého roka.
- (71) Dozorný orgán môže požiadať o dodatočné informácie týkajúce sa poskytnutej pomoci s cieľom overiť, či sa dodržali podmienky rozhodnutia dozorného orgánu o schválení opatrenia pomoci.

7. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

- (72) Dozorný orgán uplatňuje tieto usmernenia od dátumu ich prijatia. Tieto usmernenia sú odôvodnené súčasnými výnimočnými a prechodnými problémami s financovaním súvisiacimi s bankovou krízou a nebudú sa uplatňovať po 31. decembri 2010. Po konzultácii so štátmi EZVO ich môže dozorný orgán revidovať pred týmto dátumom na základe dôležitých skutočností súvisiacich s politikou hospodárskej súťaže alebo hospodárstvom. Pokiaľ by to bolo užitočné, dozorný orgán môže taktiež poskytnúť ďalšie vysvetlenie svojho prístupu k špecifickým otázkam.
- (73) Dozorný orgán uplatňuje ustanovenia týchto usmernení na všetky notifikované opatrenia rizikového kapitálu, o ktorých musí rozhodnúť po schválení týchto usmernení, a to aj vtedy, ak boli opatrenia notifikované pred prijatím týchto usmernení.
- (74) V súlade s usmerneniami o štátnej pomoci o pravidlách uplatniteľných na posúdenie neoprávnene poskytnutej štátnej pomoci, dozorný orgán v prípadoch nenotifikovanej pomoci uplatní:
- a) tieto usmernenia, ak pomoc bola poskytnutá pred prijatím týchto usmernení;
 - b) vo všetkých ostatných prípadoch usmernenia platné v čase poskytnutia pomoci.
- (75) Dozorný orgán v úzkej spolupráci s dotknutými štátmi EZVO zabezpečí rýchle prijatie rozhodnutí po úplnej notifikácii opatrení, ktorých sa týka tento dokument. Štáty EZVO by mali dozorný orgán informovať o svojich zámeroch a notifikovať mu úmysly zaviesť príslušné opatrenia čo najskôr a čo najúplnejšie.
- (76) Dozorný orgán upozorňuje, že každé procesné zlepšenie závisí v plnej miere od predkladania jednoznačných a úplných notifikácií.
-

Predplatné na rok 2011 (bez DPH, vrátane poštovného)

Úradný vestník EÚ, séria L + C, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	1 100 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L + C, tlačené vydanie + ročné DVD	22 úradných jazykov EÚ	1 200 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	770 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L + C, mesačné (súhrnné) DVD	22 úradných jazykov EÚ	400 EUR ročne
Dodatok k úradnému vestníku (séria S), Verejné obstarávanie a výberové konania, DVD, jedno vydanie za týždeň	viacjazyčné: 23 úradných jazykov EÚ	300 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria C – konkurzy	jazyk(-y), v ktorom(-ých) sa konajú konkurzy	50 EUR ročne

Úradný vestník Európskej únie, ktorý vychádza vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie, si možno predplatiť v ktoromkoľvek z 22 jazykových znení. Zahŕňa sériu L (Právne predpisy) a C (Informácie a oznámenia).

Každé jazykové znenie má samostatné predplatné.

V súlade s nariadením Rady (ES) č. 920/2005 uverejneným v úradnom vestníku L 156 z 18. júna 2005 a ustanovujúcim, že inštitúcie Európskej únie nie sú viazané povinnosťou vyhotovovať všetky právne akty v írskom jazyku a uverejňovať ich v tomto jazyku, sa úradné vestníky uverejnené v írskom jazyku predávajú osobitne.

Predplatné na dodatok k úradnému vestníku (séria S – Verejné obstarávanie a výberové konania) zahŕňa všetkých 23 úradných jazykových znení na jednom viacjazyčnom DVD.

Predplatitelia *Úradného vestníka Európskej únie* môžu získať rôzne prílohy k úradnému vestníku, ktoré sa budú zasielať na základe jednoduchej žiadosti. O vydaní týchto príloh budú informovaní prostredníctvom oznámení pre čitateľov, ktoré sa vkladajú do *Úradného vestníka Európskej únie*.

Predaj a predplatné

Rozličné platené publikácie, rovnako ako aj *Úradný vestník Európskej únie*, si možno predplatiť a získať u obchodných distribútorov. Zoznam obchodných distribútorov možno nájsť na tejto internetovej adrese:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sk.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) poskytuje priamy a bezplatný prístup k právu Európskej únie. Na stránke si možno prehliadať *Úradný vestník Európskej únie*, ako aj zmluvy, právne predpisy, judikatúru a návrhy právnych aktov.

Viac sa dozviete na stránke: <http://europa.eu>

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK